

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of International Social Research

Cilt: 6 Sayı: 28 Volume: 6 Issue: 28

Güz 2013 Fall 2013

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

TÜRKİYE KIRSALINDA SUÇLAR VE SUÇLARIN TÜRLERİNE GÖRE DAĞILIŞI (1997)
CRIMES AND DISTRIBUTION OF CRIMES IN THE RURAL AREAS OF TURKEY (1997)

Kadir TEMURÇİN*

Mustafa YAKAR#

Öz

Suçlar sosyal, siyasal, ekonomik, fiziksel ve psikolojik şartlar ile coğrafi faktörler arasındaki etkileşimden kaynaklanan bir olgudur. Suç olayında coğrafi mekân önemlidir. Güvenlik güçleri, halkın güvenlik ihtiyacını yerine getirebilmesi için öncelikle coğrafi mekânı tanıması, daha sonra ise suç işlenen yerin sosyo-ekonomik özelliklerini bilmesi gerekmektedir. Bu çalışma, güvenlik açısından Türkiye yüzölçümünün %92'sini oluşturan, jandarma sorumluluk bölgesi içinde yer alan, kırsal alanlarda (il ve ilçe merkezi belediye sahalari dışında kalan alanlar) meydana gelen ve suç teşkil eden olayları, suç türlerini, suçların mekânsal analizini ve suça etki eden coğrafi faktörlerin mekânsal dağılışı üzerindeki yerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Türkiye'de, kırsal yerleşim birimlerinin ve kırsal nüfusun sorunlarını ortaya koymaya çalışan "1997 Köy Envanteri" araştırması, bu makalenin veri kaynağını oluşturmaktadır. Bu çalışmada, 1997 yılında 80 il'e bağlı 922 ilçede 37.368 köy tüzel kişiliği statüsündeki bütün kırsal yerleşim birimlerinde işlenen suçlar ve özellikleri incelenmiştir.

Türkiye kırsalında bu dönemde suç teşkil eden 31.430 olay meydana gelmiştir. Bu olaylar sonucunda; 2.145 kişi yaralanmış ve 990 kişi ise hayatını kaybetmiştir. Türkiye kırsalında genel manada kıyı bölgelerdeki yerleşim birimlerinde, iç bölgelerdekilere göre suç işlenme oranı daha yüksektir. İşlenen suç ve yaralanma sayısı açısından en fazla olay Karadeniz Bölgesi, ölüm sayısı bakımından ise Doğu Anadolu Bölgesi ilk sırada yer almaktadır. İşlenen suç sayısı nüfusa oranlandığında (10.000 kişiye düşen olay sayısı) en fazla suç ve ölüm sayısı açısından Doğu Anadolu Bölgesi, yaralanma sayısı açısından ise Karadeniz Bölgesi başta gelmektedir. Bununla birlikte gerek türlerine göre suçların dağılımı gerekse nüfusa oranlandığında ortaya çıkan sonuçların bölgesel dağılımında farklılıklar gözlenmektedir. Nitekim türlerine göre suç sayısı bakımından kız kaçırma, arazi anlaşmazlığı ve orman suçlarında Karadeniz, su anlaşmazlığında Akdeniz, kan davasında ise Doğu Anadolu bölgeleri ilk sırada yer alırken, 10.000 kişiye düşen arazi anlaşmazlığı ve orman suçlarında Karadeniz, kız kaçırma Marmara, su anlaşmazlığında Akdeniz ve kan davasında ise Doğu Anadolu bölgeleri öne çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Suç, Kırsal Suç, Mekânsal Dağılışı, Köy Envanteri, Türkiye.

Abstract

Crime is a phenomenon which results from the interaction between social, political, economic, physical, psychological conditions and geographical agents. Geographical site is important in the event of crime. Security forces should first know the geographical sites in order to protect people and then know the socio-economic aspects of the site in which crime occurs. This article aims at studying crimes, types of crimes, spatial analysis of crimes, the geographical factors which affect the crimes in rural areas (areas that are out of provinces and municipalities) which account for 92% of Turkey. The study of "1997 Rural Envantery" which presents the problems of rural settlements and population is the data base of this article. In this study, crimes and their aspects have been examined in 37.368 villages and 922 towns which are affiliated with 80 provinces in 1997.

* Doç. Dr. Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü, ISPARTA.

Yrd. Doç. Dr. Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü, ISPARTA.

31.430 crimes occurred in the rural areas of Turkey in that period. As a result of these events, 990 people were killed and 2.145 people were injured. Crime rate in coastal areas is higher than that in inner areas. In terms of the number of crimes and injuries, Black Sea Region has the highest rate whereas Eastern Anatolia has the highest rate in terms of death rates. In terms of the number of events in every 100.000 people, Eastern Anatolia has the highest crime and death rates while Black Sea Region has the highest rate of injury. There are regional differences both when crimes are proportioned to the population and when types of crimes are taken into consideration. In terms of the types of crimes, abduction of girls, land conflicts and forestry crimes are the highest in Black Sea Region, while water conflicts in the Mediterranean Region and blood feud in Eastern Anatolia are common. In terms of crimes for per 100.000, the highest rates are: land conflicts and forestry crimes in Black Sea Region, abduction of girls in Marmara Region, water conflicts in Mediterranean Region, blood feud in Eastern Anatolia.

Keywords: Crime, Rural Crimes, Spatial Dispersion, Inventory of Villages, Turkey.

1. Giriş

Suç, topluma zarar verdiği ya da tehlikeli olduğu kanun koyucu tarafından kabul edilen ve belirtilen eylem, davranış, tavır ve harekettir. Tarihsel süreç içinde incelendiğinde her dönemde topluma zarar verdiği ya da tehlikeli olduğu kabul edilen davranışlara yani suçlara, kanun koyucular tarafından ceza yaptırımı uygulandığı görülmektedir (Dönmezer, 1994: 61). Suçu oluşturan fiiller toplumdan topluma ve aynı toplumda zaman içinde farklılık gösterebilir (İçli, 1993: 7, Aliağaoğlu, 2007: 5). "Herhangi bir suçun dört farklı boyutu vardır. Bunlar yasa, suçlu, mağdur ve yerdir. Yer, onlara göre, zaman ve mekânda diğer üç boyutun etkileştiği ve suçun meydana geldiği farklı bir lokasyondur" (Herbert ve Hyde, 1985: 260).

Suç; oluş nedeni, faili (işleyeni), mağduru, mekânı, zamanı, yöntemi, çeşidi olmak üzere belirli özelliklere sahiptir. Bunlardan; kişiyi suç işlemeye iten sosyal, ekonomik, biyolojik vb. faktörler ve/veya şartlar, oluş nedenini; kişi veya kişiler işleyeni; suçtan etkilenen kişi veya kurumlar mağduru; işlendiği yer mekânı; yıl, ay, gün, saat gibi unsurlar zamanı; işleniş şekli yöntemi, tipi ise çeşidini ortaya çıkarır. Suçun sosyal bir canlı olan insan tarafından bir mekân üzerinde işlenmesi onun sosyal ve mekânsal özelliğini ön plana çıkartmaktadır. Rengert, suçların mekânsal dağılımında üç genel faktörden söz etmektedir: Suça eğilimli nüfusun yeri, suç işlenen yerin özellikleri, suç potansiyeline erişebilirlik (Brown, 1882: 247-248). Kısaca insan, mekân ve zaman özelliği suçun coğrafya konusu içinde yer almasına neden olmuş ve coğrafyacılar tarafından incelenmesini de zaruri kılmıştır (Karakas, 2005: 58). İşleyeni ve mağdurunun insan olması, olayın şehir ya da kırsal bir alanda meydana gelmesi yani belirli yere ait olması insan ve mekân ilişkilerini inceleyen coğrafyanın içinde yer almasına neden olur. Ayrıca onu anlamak ve sorunu çözümlemek için nerede yer aldığı, nasıl bir dağılım gösterdiği, niçin belirli alanlarda arttığı veya azaldığının açıklanması gerekir ki bütün bu soruların cevabı coğrafyanın içinde yer alır (Karakas, 2005: 59).

Türkiye'de asayiş ile ilgili kuvvet gücü polis ve jandarma'dır. İl merkezi ve ilçe merkezi belediye sahaları polis; bunun dışında kalan kırsal alanlar jandarma hizmet alanı içerisinde yer almaktadır. Alan büyüklüğü açısından Türkiye'nin %92'si jandarma, %8'i ise polis denetim sahasıdır (Karakas, 2005: 62-63).

Türkiye'de, kırsal yerleşim birimlerinin ve tarımla uğraşan nüfusun sorunlarını ortaya koymaya çalışan geniş kapsamlı ilk çalışma, Köy İşleri Bakanlığı tarafından 1963 yılında yapılan "Köy Envanter Etüdü"dür. Daha sonraki dönemlerde Devlet İstatistik Enstitüsü¹ (DİE) Başkanlığı'nca 1976 yılında "Köy Genel Bilgi Anketi", 1981 yılında "Köy Envanter Etüdü" ve 1997 yılında da "1997 Köy Envanteri" çalışmaları gerçekleştirilmiştir (1997 Köy Envanteri).

¹ Devlet İstatistik Enstitüsü, 2005 yılında 5429 Sayılı Türkiye İstatistik Kanunu ile "Türkiye İstatistik Kurumu" kurularak bu ismi almıştır.

Kırsal yerleşim birimleri üzerine yapılan çalışmaların sonucusu olan "1997 Köy Envanteri" çalışması, tam sayım yöntemi ile nüfusuna bakılmaksızın (bucak, köy belediyesi ve köy) köy tüzel kişiliğine sahip tüm yerleşim birimlerinde uygulanmıştır. Çalışmanın danışmanlık, analiz ve değerlendirme kısmı DİE, uygulama kısmı ise dönemin Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı taşra teşkilatı tarafından gerçekleştirilmiştir (1997 Köy Envanteri). 1997 yılı haziran, ağustos ve ekim aylarında uygulaması yapılan çalışma kapsamına 80 il'e bağlı 922 ilçede 37.368 köy tüzel kişiliği statüsündeki bütün yerleşim birimleri alınmıştır (1997 Genel Nüfus Tespiti, 31-33)². 1990 döneminde nüfusun yaklaşık %41'i kırsal alanda ve %59'u şehirlerde yaşamakta iken, 1997 döneminde ise bu oranlar sırasıyla %35 ve %65 olarak şehirlerin lehine daha da artış göstermiştir. Kentsel alanlardaki bu hızlı nüfus artışı doğal artıştan daha çok kırsaldan kentlere olan göçlerle ilgilidir.

Köy Envanter çalışmasında, köylerin sosyal, ekonomik, altyapı ve kültürel bakımdan mevcut yapının incelenmesi ve güncel sorunların tespiti ile birlikte, köylerin sosyal ekonomik alanlarda geliştirilmesi için hedef ve politikaların oluşturulması amaçlanmıştır. "1997 Köy Envanteri" çalışması, köy tüzel kişiliğine sahip yerleşim birimlerine ait; genel bilgiler, tarımsal yapı ve ekonomik durum, alt yapı-çevre ve sosyal durum olmak üzere dört bölümden oluşmaktadır. Genel bilgiler başlığında; köyün coğrafi konumu, köy altı iskan şekilleri, yaşanan afetler, doğal ve tarihi değerler, konutların özellikleri ve konut şekilleri, yapı malzemesi, ısınma araçları, elektrik, telefon ve kurulan pazarlar...vb., tarımsal yapı ve ekonomik durum başlığında; tarımsal faaliyetler, arazi kullanım şekli, arazi parça ve büyüklüğü, işlenen arazi ve mülkiyet durumu, yetiştirilen ürün çeşitleri, sulama kaynağı, zirai mücadele, hayvancılık ve hayvansal ürünler, tarımsal alet ve makineler, işyerleri, meslekler...vb., altyapı ve çevre başlığında; içme-kullanma suyu, çevre kirliliği, ulaşım durumu ve özellikleri, ulaşım sistemlerine yakınlığı...vb., sosyal durum başlığında ise; nüfus özellikleri, nüfusun özürüllük durumu, medeni hali, sigorta kurumlarına göre dağılımı, köylerdeki sosyal tesisler, kooperatif sayıları, işlenen suç türleri ve özellikleri...vb. konular ayrıntılı olarak istatistiksel bazda ortaya konulmuştur.

Bu çalışmada, 1997 yılında 80 il'e ait 1997 Köy Envanteri kitapçıklarından yararlanarak ilçelere göre elde edilen suç istatistikleri; işlenen olay, yaralanma ve ölüm başlıkları altında değerlendirilmiştir. Değerlendirme yapılırken bölgesel, il ve ilçe kırsalı bazında ele alınan suç sayısı ve 10.000 kırsal nüfusa düşen suç oranı, CBS veri tabanına aktarılmış ve çeşitli suç türlerinin haritalaması ilçe bazında yapılmıştır. Aynı zamanda haritalarda il ve bölge sınırları da kullanılmıştır.

2. Türkiye Kırsalında Nüfusun Dağılışı

20. yy'ın sonuna yaklaşıldığı 1997 yılı itibariyle Türkiye'de kırsal nüfusun boyutları ve dağılımı incelendiğinde; Cumhuriyet tarihi boyunca süregelen toplumsal dönüşüm sürecinin demografik yansımalarının izlerini taşıdığı görülmektedir. Zira Cumhuriyet tarihi boyunca Türkiye'de modernleşme sürecinde kırsal toplum tipinden kentsel topluma geçiş, kentleşmenin göçlere bağlı olarak içe gerçekleşmesiyle yaşanmıştır.

1927'de Türkiye nüfusunun %75.8'i kırsalda yaşarken, 1985'de ilk defa kentsel nüfus oranının gerisine düşen kırsal nüfus, 1997'ye gelindiğinde, aradan geçen 70 yılda %35'e kadar gerilemiştir. Kentsel nüfus karşısında oransal olarak gerileyen kırsal nüfus miktarı da ilk defa 1997'deki nüfus tespitinde ortaya çıkmıştır. Nitekim 1990'da 22.816.760 kişi olan kırsal nüfus, -%3.6 oranında azalarak 21.983.217'ye düşmüştür. Toplam doğurganlık hızları açısından kırsalın hemen her dönem yüksek değerler (1998 Türkiye Nüfus Araştırmasına göre kırsalda 3.08 iken kentserde 2.39) göstermesine rağmen kırsaldan yarım yüzyıldır devam eden göç süreci, toplam nüfusta azalmayı ortaya çıkarmıştır (Özgür, 2004: 7).

² Türkiye'de 1990 Genel Nüfus Sayımı sonuçlarına göre ise 73 il'e bağlı 829 ilçede 36226 köy yerleşim birimi bulunmaktaydı (1990 Genel Nüfus Sayımı, s.15-17).

Türkiye’de bölgesel olarak göç ve kentleşme sürecinin farklı düzeylerde gelişme göstermesi, kırsal nüfusun oransal dağılımını belirlemektedir. Nitekim 1997 yılı itibariyle kentleşme düzeyinin en yüksek olduğu Marmara Bölgesi’nde kırsal nüfus, %20.7 ile ülke ortalamasının altında en düşük düzeyde bulunmaktadır (Tablo 1). Marmara Bölgesi’ni %28.2 ile İç Anadolu Bölgesi, %34.4 ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi takip etmektedir. Diğer bölgelerdeki kırsal nüfus oranı ülke ortalamasının üzerinde olup, sıralama %37.9 ile Ege Bölgesi, %41.6 ile Akdeniz Bölgesi, %46.4 ile Doğu Anadolu Bölgesi ve %52.2 ile en son sırada Karadeniz Bölgesi şeklindedir (Tablo 1). Bu iki bölge kırsal nüfusu en fazla azalan bölgeleri oluşturmasına rağmen ülke ortalamasının üzerinde değerlere sahiptir (Özgür, 2003).

Tablo 1: Türkiye’de bölgelere göre kentsel ve kırsal nüfus (1997).

Bölgeler*	Kentsel Nüfus**	%	Kırsal Nüfus	%	Toplam Nüfus	Türkiye Kırsal Nüfusuna Oranı %	Kırsal Nüfus Yoğunluğu Km ² /Kişi
Marmara	12.442.926	79.3	3.251.082	20.7	15.694.008	14.8	52.6
Ege	5.126.928	62.1	3.126.301	37.9	8.253.229	14.2	38.0
Akdeniz	5.203.465	58.4	3.710.271	41.6	8.913.736	16.9	34.4
İç Anadolu	7.169.471	71.8	2.812.450	28.2	9.981.921	12.8	17.6
Karadeniz	3.935.904	47.8	4.299.222	52.2	8.235.126	19.6	31.7
Doğu Anadolu	3.257.705	53.6	2.822.159	46.4	6.079.864	12.8	17.5
Güneydoğu Anadolu	3.745.958	65.6	1.961.732	34.4	5.707.690	8.9	32.4
TÜRKİYE	40.882.357	65.0	21.983.217	35.0	62.865.574	100	28.6

Kaynak: DİE (1999), 1997 Genel Nüfus Tespiti, Ankara.

* Bölge nüfusları ilçelerin coğrafi bölgelere göre dağılımına göre hesaplanmıştır.

** İl ve ilçe merkezleri nüfusu kentsel nüfus olarak kabul edilmiştir.

Türkiye genelinde kırsal nüfus büyüklüğünün dağılımı irdelendiğinde, kıyı bölgeler ile iç bölgeler arasındaki büyüklük değerlerindeki farklılık çok bariz bir şekilde görülmektedir (Şekil 1). Kıyı bölgelerde kırsal nüfusun iç bölgelere göre daha fazla olduğunu ortaya koyan dağılım, Türkiye’nin iç kesimlerinden kıyılarına doğru olan iç göç sürecinin de bir sonucu olarak değerlendirilebilir. Zira kıyı ile iç kesimler arasındaki doğal ortam özelliklerinin farklılığına bağlı olarak kırsalın ekonomik yapısı büyük farklılıklar göstermektedir. Kıyı bölgelerinin kırsal ekonomisi, iç bölgelere göre daha çeşitlilik arz etmektedir. Kırsal nüfus oranları dağılımında ise kentleşmenin ileri düzeylere eriştiği il merkezleri ve yakın çevresinde kırsal nüfus oranı düşerken, eğimli ve engebeli arazilerde kırsal nüfus oranlarının (Karadeniz ve Doğu Anadolu bölgesi gibi) yüksek olduğu gözlenmektedir (Şekil 1-2).

Türkiye’nin kırsal nüfus büyüklüğü ve dağılışı açısından Karadeniz Bölgesi, 4.299.222 kişi (Türkiye kırsal nüfusu içindeki payı %19.6) ile en fazla kırsal nüfusun yaşadığı bölgedir. Bölgede özellikle Doğu Karadeniz kıyısı boyunca ve Batı Karadeniz’de ise Zonguldak ve çevresinde kırsal nüfusun toplanmış olduğu dikkati çekmektedir. Orta Karadeniz’de ise nüfus büyüklüğünün daha yüksek olduğu ve daha homojen dağıldığı gözlenirken, Batı Karadeniz’in doğu ve iç kesimleri ile Doğu Karadeniz’in iç kesimleri düşük miktarda kırsal nüfusa sahiptir (Tablo 1, Şekil 1-2).

Karadeniz Bölgesi’nden sonra 3.710.271 kişi ile (Türkiye kırsal nüfusunun %16.9’u) ikinci sırada Akdeniz Bölgesi gelmektedir. Bölgenin kıyı kesimleri tarım ve turizm potansiyeline bağlı olarak kırsal nüfusunun fazlalığıyla dikkat çekmektedir (Tablo 1, Şekil 1-2).

Marmara Bölgesi, Türkiye kırsal nüfusunun %14.8’ini (3.251.082 kişi) barındırmasına rağmen, bölgedeki yüksek kentleşme ve sanayileşme nedeniyle kırsal nüfus yoğunluğu km²’ye 52.6 kişi ile kırsal nüfus yoğunluğunun en yüksek olduğu bölgedir. Çatalca-Kocaeli platosu ve Güney Marmara ovaları yüksek kırsal nüfus barındıran yörelerdir (Tablo 1, Şekil 1-2). İstanbul ve yakın çevresinde başta olmak üzere bölgedeki önemli kentlerin yakın çevresinde kırsal nüfus oranı azalırken, bölgenin engebeli kesimlerindeki bu oran yükselmektedir.

Şekil 1: Türkiye’de kırsal nüfus büyüklüğü dağılışı (1997).

Marmara Bölgesi kırsal nüfusuna yakın (3.126.301 kişi Türkiye kırsal nüfusunun %14.2’si, km²’ye düşen kırsal nüfus 38) Ege Bölgesi’nde kırsal nüfusun daha çok Ege bölümünün depresyon alanlarında daha yoğunlaştığı görülür (Tablo 1, Şekil 1-2).

Doğu Anadolu Bölgesi, 2.822.159 kişi olan kırsal nüfusu (Türkiye kırsal nüfusunun %12.8’i, km²’ye düşen kırsal nüfus 17.5) ile Ege Bölgesi’nden sonra gelmektedir (Tablo 1). Kırsal nüfus büyüklüğünün dağılımı bölge içinde önemli farklılıklar içermektedir. Nitekim bölgenin merkezi kısımlarında Bingöl, Tunceli ve Erzincan çevrelerinde çok düşük miktarlarda olan kırsal nüfus, bölgenin batısında Malatya çevresinde biraz artış göstermektedir. Ayrıca Van Gölü kuzeybatısı ve kuzeyinde biraz daha kırsal nüfus artışı görülmektedir (Şekil 1-2). Bölgede, güvenlik nedeniyle yaşanan zorunlu göçlere rağmen yüksek doğurganlık oranları (1998 Türkiye Nüfus Araştırmasına göre ulusal toplam doğurganlık hızı 2.61 iken ülkenin doğusunda bu değer 4.19’dur) kırsal nüfusun belli alanlarda yüksek değerler göstermesinde belirleyicidir (Özgür, 2004: 6).

İç Anadolu Bölgesi de gerek nüfus miktarı gerekse kırsal nüfus yoğunluğu açısından Doğu Anadolu Bölgesi’ne benzer değerlere sahiptir. Bölgede 1997 yılı itibarıyla 2.812.450 kişi yaşamakta olup, bölge içinde nüfus büyüklüğü önemli değişiklikler göstermektedir. Nitekim bölgenin Ankara çevresi ile Aksaray, Kayseri, Niğde üçgeninde belli bir kümelenme gözlenirken, bölgenin batı ve güneybatısı ile Sivas çevresinde oldukça seyrek bir dağılım gözlenmektedir (Tablo 1, Şekil 1-2).

Kırsal nüfus miktarı açısından en az nüfusa sahip bölge (1.961.732 kişi), Güneydoğu Anadolu Bölgesi’dir. Fakat km²’ye düşen kişi sayısı açısından (km²’ye 32.4 kişi) en fazla nüfusa sahip olan Karadeniz Bölgesi’nden (km²’ye 31.7 kişi) yoğun nüfusludur. Kırsal nüfus miktarı incelendiğinde, bölgenin kuzey ve doğusunda Doğu Anadolu Bölgesi’nden daha fazla nüfus değerlerine sahip bir görünüm hemen ilk bakışta dikkati çekmektedir (Şekil 1-2).

Şekil 2: Türkiye’de kırsal nüfusun oransal dağılışı (1997).

3. Türkiye Kırsalında İşlenen Suçların Dağılışı

Devlet İstatistik Enstitüsü'nün, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı taşra teşkilatı ile koordineli olarak gerçekleştirdiği "1997 Köy Envanteri" çalışması içerisinde, inceleme konusu olarak sosyal durum başlığında, Türkiye kırsalında işlenen suçlar ve suç türlerine göre olay, yaralanma ve ölüm sayıları irdelenmiştir. Suç türleri olarak; kan davası, arazi anlaşmazlığı, su anlaşmazlığı, kız kaçırmaya, orman suçları ve diğer suç türleri ele alınmıştır. Envanterde; suç türlerine göre olay, yaralanma ve ölüm sayıları; 1990 Genel Nüfus Sayımı sonuçlarına göre nüfusu 2000'in üzerinde olan yerleşim birimleri kapsam dışında bırakılarak değerlendirilmiştir. Yani işlenen suç türlerine göre meydana gelen olay, yaralanma ve ölüm sayıları, 2000 ve altında nüfusa sahip kırsal alanlardaki suç sayılarıdır. 1990 nüfus sayımına göre nüfusu 2000 ve altında olan köy sayısı 34.400 ve nüfusu 16.716.955 iken, 1997 nüfus tespitine göre ise köy sayısı 35.230'a yükselmiş fakat nüfus sayısı 13.750.863'e gerilemiştir. Bu sonuç bir önceki dönemde nüfusu 2000 ve üzeri olan köylerin kırdan kente göç nedeniyle nüfuslarındaki azalmayla birlikte köy sayılarındaki artışın da sebebini ortaya koymaktadır.

Tablo 2: Türkiye'de bölgelere göre suçlar (1997).

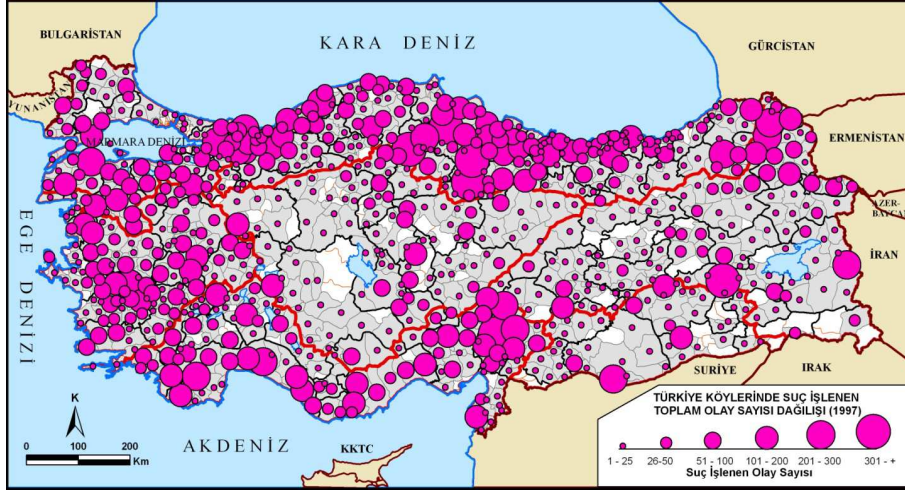
Bölgeler	Yaralanma			Ölüm			Toplam Olay		
	Sayı	%	Yaralanma / 10.000	Sayı	%	Ölüm / 10.000	Sayı	%	Olay / 10.000
Marmara	137	6,4	13,1	53	5,4	0,4	4253	13,5	0,2
Ege	184	8,6	13,0	86	8,7	0,6	4062	12,9	0,3
Akdeniz	262	12,2	16,7	95	9,6	0,7	6212	19,8	0,3
İç Anadolu	189	8,8	10,2	110	11,1	0,7	2875	9,2	0,4
Karadeniz	285	13,3	22,1	243	24,5	0,7	9490	30,2	0,6
Doğu Anadolu	867	40,4	12,3	260	26,3	3,1	3467	11	0,9
Güneydoğu Anadolu	221	10,3	5,5	143	14,4	1,1	1071	3,4	0,7
TÜRKİYE	2145	100	14,3	990	100	1,0	31430	100	0,5

Kaynak: DIE, 1997 Köy Envanteri, Ankara.

Türkiye'de 1997 yılında kırsal alanlarda hukuki kurallar dışında işlenen fiil ve davranışlar içerisinde suç teşkil eden toplamda 31.430 olay meydana gelmiştir. Bu olaylar sonucunda 2145 kişi yaralanmış ve 990 kişi de hayatını kaybetmiştir. İşlenen suç sayısı bakımından 9.490 olay (%30.2) ile en fazla olayın yaşandığı Karadeniz Bölgesi, yaralanma (867 kişi - %40.4) ve ölüm (260 kişi - %26.3) sayısı bakımından ise Doğu Anadolu Bölgesi başı çekmektedir (Tablo 2).

İşlenen suç sayısı açısından Karadeniz Bölgesi'ni, 6.212 olay sayısı ile Akdeniz, 4.253 olay sayısı ile Marmara ve 4.062 olay sayısı ile Ege bölgeleri takip etmektedir. En az olayın meydana geldiği bölgeler ise Güneydoğu Anadolu (1.071) ve İç Anadolu (2.875) bölgeleridir. İşlenen suçların 10.000 nüfus sayısına oranlamasında ise Türkiye ortalaması 0.5'dir. Doğu Anadolu, Karadeniz ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde 10.000 kişiye düşen suç oranı sırasıyla 0.9, 0.7 ve 0.6 ile Türkiye ortalamasının üzerinde olmasına karşın, İç Anadolu Bölgesi 0.4, Akdeniz ve Ege bölgeleri 0.3 ve Marmara Bölgesi 0.2 ile Türkiye ortalamasının altında suç oranına sahiptir (Tablo 2, Şekil 3-4).

İl kırsallarında meydana gelen olaylar iç bölgelerdeki illerden daha çok kıyı bölgelerdeki illerde yoğunluk kazanmaktadır. Kırsal alanda yaşanan ve suç kapsamı içerisinde alınan olaylar iller bazında ele alındığında 1.537 olay sayısı ile Samsun ve 1.356 olay sayısı ile Antalya ilk iki sırayı paylaşmaktadır. Kahramanmaraş (1.259), Çorum (1.089) ve Tokat (1.077) illeri ilk beş içerisinde yer almaktadır. İç Anadolu, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde bulunan illerde suç dağılışı seyrek olarak görülmektedir. Araştırmalar bu bölgelerde olayların resmi kurumlara bildirimini konusunda bölgelerin toplumsal yapısı itibarıyla gizlilikten ötürü bu gibi sonuçların oluştuğu üzeredir. Örneğin namus, şeref gibi ananelerini korumak adına işlenen suçların bildirimini yapılmamakta ve bu nedenle suç sayıları doğal olarak bundan payını almaktadır. Elazığ (17), Bayburt (26), Siirt (33), Şırnak (37), Hakkari (43), Ağrı (72), Erzincan (76) ve Elazığ (81) illeri en az olayın yaşandığı illerdir (Şekil 3).

Şekil 3: Türkiye kırsalında işlenen suç sayısı (1997).

Şekil 4: Türkiye kırsalında 10.000 kişiye düşen suç sayısı (1997).

Türkiye kırsalında il bazında 10.000 kişiye düşen olay sayısı itibariyle 72.5 ile Ardahan, 40.3 ile Düzce, 37.7 ile Çorum, 35.4 ile Karabük ve 35 ile Gümüşhane en fazla oranın görüldüğü illerdir. Kırsal nüfusa düşen olay sayısı dikkate alındığında da İstanbul, Ankara ve Hatay haricinde Doğu ve Güneydoğu Anadolu illeri; Şırnak (2.9), Ağrı (2.9), Siirt (3.2), Adıyaman (3.3), Muş (3.3), Elazığ (4.1) ve Gaziantep (4.3) en az olay orana sahip iller olarak belirmektedir. İstanbul (1.2), Ankara (3.7) ve Hatay (3.9) kentleşme oranının yüksek olduğu iller içerisinde yer alması dolayısıyla kırsal suç olayı düşük iller arasında bulunmaktadır (Şekil 4).

Kırsal alanda işlenen suçlar toplam olay sayısı açısından ilçeler³ ölçeğinde incelendiğinde; 533 olay sayısı ile İskilip (Çorum) ve 522 olay sayısı ile Vezirköprü (Samsun) ilçeleri ilk iki sırada yer almaktadır. Bu ilçeleri; Andırın (K.Maraş) 482, Zile (Tokat) 465, Sason (Batman) 367 ve Merkez (Amasya) 336 olayla takip etmektedir. 1997 yılında 112 ilçe kırsalında, suç teşkil eden herhangi bir olay meydana gelmemiştir. Bu dönemde toplam 922 ilçenin %77'sinde 50 ve altında olay (394 ilçede 0-10 arası ve 315 ilçede 11-50 arası), %12'sinde 51-100 arasında olay, %11'inde de 101 ve üzerinde olay suç olarak işlem görmüştür. Yine 43 ilçe kırsalında sadece 1, 40 ilçe kırsalında 2 ve 31 ilçe kırsalında 3 olay yaşanmıştır. Olay sayısı, 10.000 kişiye düşen suç bazında değerlendirildiğinde ise; 302.7 olay ile Uzundere (Erzurum),

³ İsimleri belirtilen ilçelerde kır nüfusu bulunmamaktadır: Çanakkale; Bozcaada, İstanbul; Adalar, Avcılar, Bağcılar, Bahçelievler, Bakırköy, Bayrampaşa, Beşiktaş, Beyoğlu, Eminönü, Esenler, Fatih, Güngören, Kadıköy, Kağıthane, Maltepe, Şişli, Üsküdar, Zeytinburnu, Sultanbeyli, İzmir; Balçova, Narlıdere.

247.2 olay ile İhsangazi (Kastamonu), 232.3 olay ile Armutlu (Yalova) ve 224 olay ile de Karapürçek (Sakarya) ön sıralarda yer almaktadır. Olay sayısı açısından ilk iki sırada bulunan İskilip (195.3) ve Sason (194.2) bu ilçelerin ardında bulunmaktadır (Şekil 3-4). Bu veriler, meydana gelen olaylar açısından 1997 genel nüfus tespiti verileri itibariyle 37.368 köy statüsüne sahip yerleşim biriminde yine de oldukça olumlu bir durum olduğunu ortaya koymaktadır.

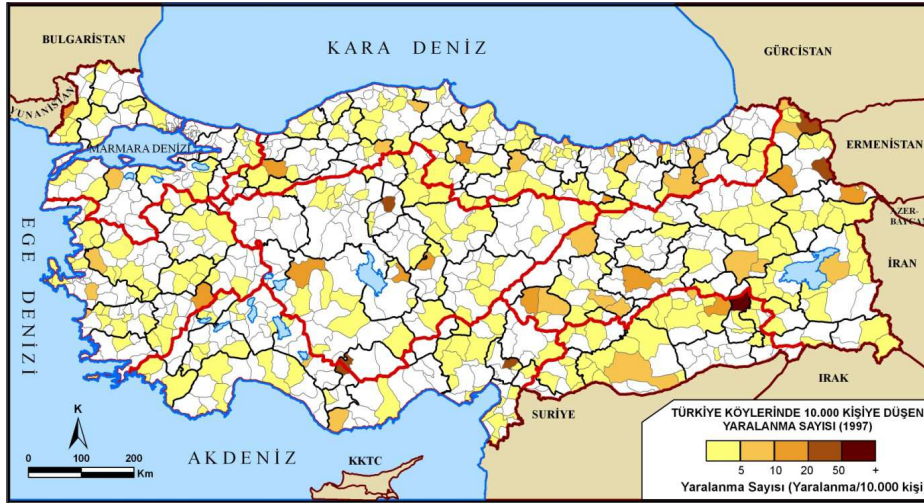
Olay sayısı bakımından bölgesel olarak kırsal alanda en fazla suçun işlendiği ilçeler: Karadeniz Bölgesi'nde bulunan 214 ilçe içerisinde; Vezirköprü (Samsun), Zile (Tokat), Merkez (Amasya), Marmara Bölgesi'nde 122 ilçe içerisinde; Karasu (Sakarya), İzmit (Kocaeli), Biga (Çanakkale), Akdeniz Bölgesi'nde 117 ilçe içerisinde; Andırın (K.Maraş), Göksun (K.Maraş), Elmalı (Antalya), Doğu Anadolu Bölgesi'nde 135 ilçe içerisinde; Sason (Batman), Göle (Ardahan), Merkez (Ardahan), Ege Bölgesi'nde 125 ilçe içerisinde; Kiraz (İzmir), Ödemiş (İzmir), Banaz (Uşak), Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde 63 ilçe içerisinde; Akçakale (Ş.Urfa), Dicle (Diyarbakır), Mazıdağı (Mardin) ve İç Anadolu Bölgesi'nde 145 ilçe içerisinde; İskilip (Çorum), Akşehir (Konya), Hacıbektas (Nevşehir) ilk üç sırada yer almaktadır. 10.000 kişiye düşen olay oranı bakımından bölgesel olarak kırsal alanda en fazla suçun işlendiği ilçeler ise sırasıyla: Karadeniz Bölgesi'nde; Uzundere (Erzurum), İhsangazi (Kastamonu), Kürtün (Gümüşhane), Marmara Bölgesi'nde; Armutlu (Yalova), Karapürçek (Sakarya), Şarköy (Sakarya), Akdeniz Bölgesi'nde; Altınayla (Burdur), Andırın (K.Maraş), Elmalı (Antalya), Doğu Anadolu Bölgesi'nde; Sason (Batman), Kiğı (Bingöl), Saray (Van), Ege Bölgesi'nde; Konak (İzmir), Karşıyaka (İzmir), İsehisar (Afyon), Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde; Mazıdağı (Mardin), Akçakale (Ş.Urfa), Dicle (Diyarbakır) ve İç Anadolu Bölgesi'nde; İskilip (Çorum), Hacıbektas (Nevşehir) ve Gölova (Sivas) ilk üç sırada yer almaktadır (Şekil 3-4).

Yaralanma sayısı bakımından diğer bölgeler itibariyle açık ara (%40.4) en fazla yaralanma olayının görüldüğü Doğu Anadolu Bölgesi'ni, %13.3 yaralanma oranı ile Karadeniz, %12.2 ile Akdeniz ve %10.3 ile Güneydoğu Anadolu bölgeleri takip etmektedir. Marmara Bölgesi, %6.4 yaralanma oranı ile en az olayın yaşandığı bölge durumundadır. Bu dönemde Türkiye kırsalında 10.000 kişiye düşen yaralanma oranı bakımından Karadeniz Bölgesi 22.1 kişi ile ilk sırada yer almaktadır. Akdeniz Bölgesi %16.7 ile, Marmara Bölgesi %13.1 ile ve Ege Bölgesi %13 ile Karadeniz Bölgesi'ni takip etmektedir. Yaralanma sayısı bakımından ilk sırada yer alan Doğu Anadolu Bölgesi ile 4. sırada yer alan Güneydoğu Anadolu Bölgesi 10.000 kişiye düşen suç oranı ele alındığında sırasıyla 5. ve 7. sırada yer almakta ve nüfusa oranla suç oranı düşmektedir. Yaralanma oranı açısından sadece Karadeniz ve Akdeniz bölgeleri Türkiye ortalamasının üzerinde bir görünüm arz etmektedir (Tablo 2, Şekil 5-6).

Türkiye'de iç bölgelerde ve bu bölgelere yakın olan illerde yaralanma olayı daha fazla yaşanmaktadır. Yaralanma olayları açısından Batman ili 345 yaralanma ile ilk sırada yer almaktadır. Kahramanmaraş (112 yaralanma), Kars (110), Şanlıurfa (96), Muş (94), Tokat (64), Erzurum (61) ve Kütahya (58) Batman ilinden sonra yaralanma olayının en fazla görüldüğü illerdir. 1997 yılı içerisinde Yalova, Kırşehir, Bilecik ve Artvin illerinde bu türden hiçbir olay gerçekleşmemiştir. En az yaralanma olayının meydana geldiği iller (1-3 yaralanma) ise sırasıyla; Mardin, Şırnak, Kırklareli, Hakkari, Uşak, Tekirdağ ve Erzincan'dır (Şekil 5). İl bazında 10.000 kişiye düşen yaralanma oranı açısından da açık ara en fazla 27.1 ile yine Batman ili başı çekmektedir. Bu ili, 6.3 ile Kars, 5.9 ile Iğdır, 3.8 ile Ardahan, 3.7 ile Karaman ve 3.5 ile de Muş takip etmektedir. 10.000 kişiye düşen yaralanma olayları açısından Mardin, Kırklareli, Trabzon, Tekirdağ, Şırnak, Sakarya, Uşak, Elazığ, Hakkari, Erzincan ve Hatay en az olayın (0.1-0.2 yaralanma) gerçekleştiği illerdir. Kentleşmenin yoğun şekilde yaşandığı İstanbul ve Antalya illeri kırsalında da olumlu bir örnekleme adına yaralanma olayı oldukça düşük kalmıştır (Şekil 6).

Şekil 5: Türkiye kırsalında yaralanma sayısı (1997).

Şekil 6: Türkiye kırsalında 10.000 kişiye düşen yaralanma sayısı (1997).

Kırsal alanda işlenen suçlar içerisinde yaralanma sayısı ilçeler bazında irdelendiğinde; 326 yaralanma sayısı ile Batman ilinin Sason ilçesi açık ara en fazla yaralanma olayının meydana geldiği ilçedir. Bu ilçeyi, 68 yaralanma ile Kağızman (Kars), 59 yaralanma ile Andırın (K.Maraş), 52 yaralanma ile Kütahya-Merkez, 43 yaralanma ile Kocaeli-Merkez, 35 yaralanma ile Bulanık (Muş) ve 34 yaralanma ile Niksar (Tokat) ilçeleri takip etmektedir. 1997 yılında 561 ilçe kırsalında herhangi bir yaralanma olayı meydana gelmemiştir. Yani bu dönemde toplam 922 ilçenin %61'inde hiç olay yaşanmazken, %10'unda (94 ilçe) 1, %7'sinde (64 ilçe) 2 ve %5'inde 3 yaralanma olayı kayıtlara geçmiştir. Yaralanma sayısı, 10.000 kişiye düşen suç oranı bazında irdelendiğinde ise; 172.5 yaralanma oranı ile Sason (Batman) ilçesi yine öne çıkmaktadır. Bu ilçeyi, 33.2 yaralanma oranı ile Sarıveliler (Karaman), 32.9 yaralanma oranıyla Hasanbeyli (Osmaniye), 26.6 yaralanma oranıyla Çelebi (Kırıkkale), 26.2 yaralanma oranıyla Kağızman (Kars) ve 24.1 yaralanma oranıyla da Damal (Ardahan) ilçeleri takip etmektedir (Şekil 5-6).

Kırsalda meydana gelen yaralanma olayında bölgesel olarak öne çıkan ilçeler incelendiğinde: Karadeniz Bölgesi'nde; Niksar (Tokat), Zile (Tokat), Ulubey (Ordu), Marmara Bölgesi'nde; İzmit (Kocaeli), Edirne-Merkez, Süloğlu (Edirne), Akdeniz Bölgesi'nde; Andırın (K.Maraş), Sarıveliler (Karaman), Göksun (K.Maraş), Doğu Anadolu Bölgesi'nde; Sason (Batman), Kağızman (Kars), Bulanık (Muş), Ege Bölgesi'nde; Kütahya-Merkez, Kuyucak (Aydın), Güney (Denizli), Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde; Viranşehir (Ş.Urfa), Akçakale (Ş.Urfa), Kozluk (Batman) ve İç Anadolu Bölgesi'nde; Kozaklı (Nevşehir), Ortaköy (Aksaray), Aksaray-Merkez ilk üç ilçeyi oluşturmaktadır. 10.000 kişiye düşen yaralanma oranı açısından

ise sırasıyla: Karadeniz Bölgesi'nde; Seben (Bolu), Suluova (Amasya), Ulubey (Ordu), Marmara Bölgesi'nde; Süloğlu (Edirne), Edirne-Merkez, Balya (Balıkesir), Akdeniz Bölgesi'nde; Sarıveliler (Karaman), Hasanbeyli (Osmaniye), Andırın (K.Maraş), Doğu Anadolu Bölgesi'nde; Sason (Batman), Kağızman (Kars), Damal (Ardahan), Ege Bölgesi'nde; Güney (Denizli), Kütahya-Merkez, Kuyucak (Aydın), Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde; Siirt-Merkez, Hazro (Diyarbakır), Viranşehir (Ş.Urfa) ve İç Anadolu Bölgesi'nde; Çelebi (Kırıkkale), Kozaklı (Nevşehir) ve Sarıyahşi (Aksaray) ilk üçte yer almaktadır (Şekil 5-6).

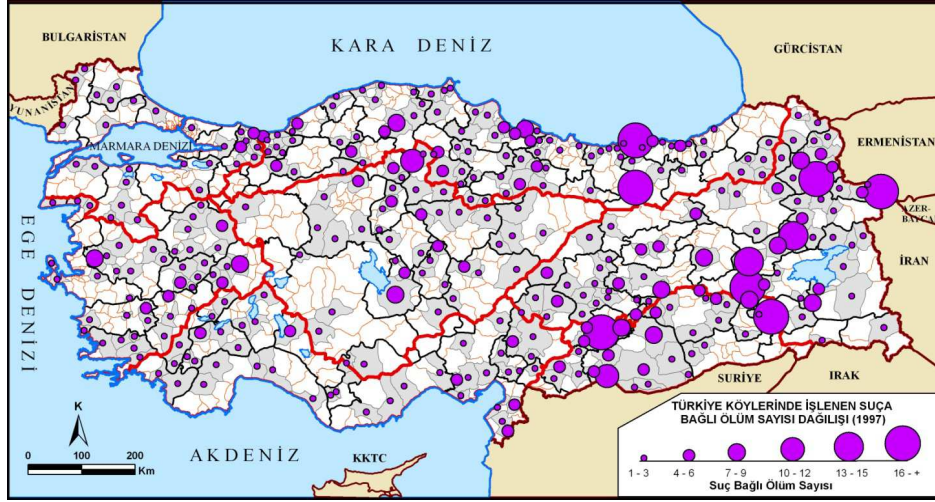
Bölgelere göre ölüm sayısı irdelendiğinde; en fazla olay daha önce söz edildiği üzere Doğu Anadolu Bölgesi'nde yaşanmıştır. Bu bölgeyi, 243 ölüm olayı ile Karadeniz, 143 ölüm olayı ile Güneydoğu Anadolu ve 110 ölüm olayı ile İç Anadolu bölgeleri takip etmektedir. Ölüm sayısının en az olduğu bölgeler ise sırasıyla Marmara ve Ege bölgeleridir. 1997 yılında Türkiye kırsalında meydana gelen ölüm sayısı 10.000 kişiye düşen ölüm oranı açısından değerlendirildiğinde; Doğu Anadolu Bölgesi 3.1 ölüm oranı ile, Güneydoğu Anadolu Bölgesi ise 1.1 ölüm oranı ile ilk iki sırayı oluşturmaktadır. Ölüm oranı açısından Türkiye ortalaması 1'dir. Yaranma oranının aksine yine bu iki bölge Türkiye ortalamasının üzerinde yer almaktadır. Diğer bölgeler ise ortalamanın altında bir değer göstermektedir (Tablo 2).

İşlenen suçlar açısından il kırsalında yaşanan ölüm olayları dikkate alındığında; 44 ölüm olayı ile Kars ve Şanlıurfa en fazla kişinin öldüğü iller olarak yansımaktadır. Bu illeri, 37 ölüm olayı ile Muş ve Adıyaman, 32 kişi ile Zonguldak, 31 kişi ile Samsun ve 29 kişi ile Iğdır takip etmektedir. 28 ölüm olayı ile Batman, Giresun ve Çorum en fazla ölüm olayının yaşandığı diğer illerdir. Yaralanma olayında olduğu gibi 1997 yılı içerisinde Yalova, Kırşehir, Bilecik ve Artvin illerinde hiçbir ölüm olayı gerçekleşmemiştir. En az kişinin öldüğü iller (1-2 kişi) ise Kocaeli, Bayburt, İstanbul, Hakkari ve Karabük illeridir. Ölüm olayları nüfusa oranlandığında Iğdır ili (3.8 kişi) ilk sırayı almaktadır. İl bazında 10.000 kişiye düşen ölüm oranı açısından Iğdır ilini, 2.6 ölüm oranı ile Elazığ, 2.5 ölüm oranı ile Kars, 2.4 ölüm oranı ile Gümüşhane ve 2.2 ile Batman illeri takip etmektedir. Siirt (1.8), Muş (1.4), Adıyaman (1.3) ve Giresun (1.3) illeri de en fazla ölüm oranının görüldüğü diğer iller olarak sıralanmaktadır. 10.000 kişiye düşen ölüm oranı açısından 0.1 ile en az olayın olduğu iller Kocaeli, İstanbul, İzmir, Mersin, Konya, Bursa, Antalya, Mardin ve Tekirdağ'dır (Şekil 7-8).

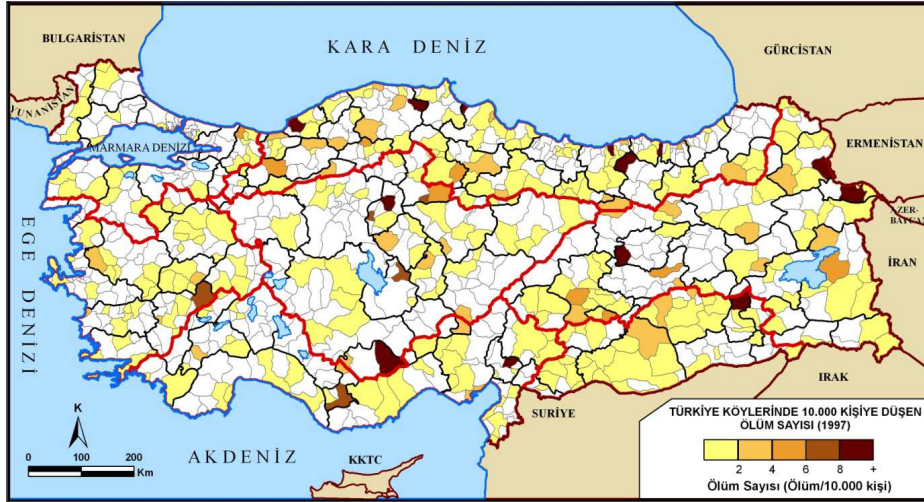
İlçeler bazında kırsal alanda meydana gelen ölüm sayısı bakımından Zonguldak ilinin Gökçebey ilçesi (27 kişi), en fazla ölüm olayının yaşandığı ilçe durumundadır. Bu ilçeyi, 23 ölüm sayısı ile Kağızman (Kars), 22 ölümlerle Aralık (Iğdır), 20'şer ölümlerle de Sason (Batman) ve Şiran (Gümüşhane) ilçeleri takip etmektedir. 1997 yılında 555 ilçe kırsalında (%60) herhangi bir ölüm olayı yaşanmamış, %17'sinde (158 ilçe) 1, yaklaşık %7'sinde (60 ilçe) 2 ve %5'inde de 3 ölüm olayı kayıtlarda yer almıştır. Ölüm sayısı, 10.000 kişiye düşen suç bazında incelediğinde ise; 8.9 ölüm oranıyla Tunceli-Merkez, 8.1 ölüm oranıyla Başyayla (Karaman), 6.5 ölüm oranıyla Kazımkarabekir (Karaman), 6.3 ölüm oranıyla Güney (Denizli) ve 5.3 ölüm oranıyla da Çelebi (Kırıkkale) ilçeleri maalesef öne çıkmaktadır (Şekil 7-8).

Kırsalda meydana gelen ölüm olayında bölgesel olarak öne çıkan ilçeler irdelendiğinde: Karadeniz Bölgesi'nde; Gökçebey (Zonguldak), Şiran (Gümüşhane), Eynesil (Giresun), Marmara Bölgesi'nde; Sakarya-Merkez, Kocaeli (Sakarya), Karasu (Sakarya), Akdeniz Bölgesi'nde; Kırıkkale (Hatay), Seyhan (Adana), Andırın (K.Maraş), Doğu Anadolu Bölgesi'nde; Kağızman (Kars), Aralık (Iğdır), Sason (Batman), Ege Bölgesi'nde; Manisa-Merkez, Afyon-Merkez, Güney (Denizli), Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde; Adıyaman-Merkez, Siirt-Merkez, Suruç (Ş.Urfa) ve İç Anadolu Bölgesi'nde; Bayat (Çorum), Aksaray-Merkez, Yerköy (Yozgat) ilk üç sırayı oluşturmaktadır. 10.000 kişiye düşen ölüm oranı açısından ise sırasıyla: Karadeniz Bölgesi'nde; Güce (Giresun), Dodurga (Çorum), Çerkeş (Çankırı), Marmara Bölgesi'nde; Söğütlü (Sakarya), Lalapaşa (Edirne), Lapseki (Çanakkale), Akdeniz Bölgesi'nde; Başyayla (Karaman), Yeşilova (Burdur), Gölhisar (Burdur), Doğu Anadolu Bölgesi'nde; Tunceli-Merkez, Kağızman (Kars), Selim (Kars), Ege Bölgesi'nde; Güney (Denizli), Ulubey (Uşak), Baklan (Denizli), Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde; Adıyaman-Merkez, Hani (Diyarbakır), Kurtalan

(Siirt) ve İç Anadolu Bölgesi'nde; Kazımkarabekir (Karaman), Çelebi (Kırıkkale) ve Kozaklı (Nevşehir) ilk üçte yer almaktadır (Şekil 7-8).

Şekil 7: Türkiye kırsalında ölüm sayısı (1997).

Şekil 8: Türkiye kırsalında 10.000 kişiye düşen ölüm sayısı (1997).

4. Türkiye'de Kırsalında İşlenen Suçların Türlerine Göre Dağılışı

Suçlar sosyal, siyasal, ekonomik, fiziksel ve psikolojik şartlar ile coğrafi faktörler arasındaki etkileşimden kaynaklanan bir olgudur (Sargın ve Temurçin, 2012: 3). Mekânı oluşturan özelliklerin suç olgusu üzerinde etkisi farklı şekillerde ortaya çıkabilmektedir. Doğal coğrafi özellikler mekânı oluşturan elemanlardır. Çok sayıda bileşene sahip doğal coğrafya özellikleri, kısaca yeryüzü şekilleri, iklim ve diğer coğrafi özellikler olarak sıralamak mümkündür. Bu elemanlardan her biri suç olayında farklı roller üstlenmektedir. Örneğin; iklim şartları su varlığı, bitki örtüsü, nüfusun dağılışı gibi diğer şartları belirlemesi yanında suç konusunda doğrudan birçok etkisi olan faktördür. Dünya ve Türkiye üzerine su sıkıntısı nedeniyle suç olayları meydana gelebildiği gibi, elverişsiz topraklar ve orman örtüsünün varlığı da suç olayına zemin oluşturabilmektedir (Özey, 2004: 386-393).

İşlenen suç türlerine göre yaşanan olaylar ve sonuçları aşağıda ayrıntılı olarak irdelenmiştir.

4.1. Orman Suçları

Türkiye'de, 6831 Sayılı Orman Kanununun ilgili maddesine göre; yetişmiş veya yetiştirilmiş fidanları kesmek, sökmek, ekim sahalarını bozmak, yaş ağaçları boğmak, yaralamak, tepelerini veya dallarını kesmek veya koparmak veya ağaçlardan yalamuk, pedavra, hartama çıkarmak, dikili yaş ve kuru ağaçları kesmek veya bunları kökünden sökmek, veya bunlardan kabuk veya çıra veya katran veya sakız çıkarmak, yatık veya devrik ağaçları kesmek veya götürmek, kök sökmek, kömür yapmak, palamut, ıhlamur çiçeği, her çeşit orman örtüsü, mazi kozalağı, tıbbi ve sınai nebatları veya orman tohumlarını toplayıp götürmek, ormanlardaki göl, gölet, baraj, derelerde dinamit atmak veya zehir bırakmak suretiyle avlanmak, ticaret amacıyla olmaksızın kendi ihtiyacı için toprak, kum ve çakıl çıkarmak...vb. olaylar orman suçlarını oluşturmaktadır.⁴ En çok işlenen orman suçları; ağaç kesme, hayvan otlatma, nakil, bulundurma, sarf, işgal, faydalanma, avlanma, arazi açma, yerleşme...vb. suçlardır.

Orman zenginliği açısından orta zenginlikte bir ülke⁵ olan Türkiye'de 20.7 milyon ha. orman alanının %75.4'ü kıyı bölgelerde, %24.6'sı iç bölgelerde yer almaktadır.⁶ En fazla orman arazisi⁷ Karadeniz (%26.6), en az orman arazisi ise Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde bulunmaktadır. 1997 yılında işlenen suçlar itibariyle meydana gelen olayların 13.209'unu (%42), yaralanma olayının 131'ini (%6.1) ve ölüm olayının 24'ünü (%2.4) orman suçları oluşturmaktadır. Türkiye'de orman alanlarının yoğunluk kazandığı kıyı bölgelerde, orman alanlarıyla doğru orantılı olarak işlenen orman suçu oranları diğer bölgelere oranla oldukça yüksektir. İşlenen orman suçları açısından yaşanan olay sayısının %84'ü, yaralanma sayısının %78'i, ölüm sayısının da %86.8'i kıyı bölgelerde meydana gelmiştir (Tablo 3).

Tablo 3: İşlenen suç itibariyle Türkiye'de bölgelere göre orman suçları (1997).

Orman Suçları	Olay			Yaralanma			Ölüm		
	Sayısı	%	Olay / 10.000	Sayısı	%	Yaralanma / 10.000	Sayısı	%	Ölüm / 10.000
Marmara	2088	15,8	6,4	14	10,7	0,0	5	20,8	0,0
Ege	1640	12,4	5,2	8	6,1	0,0	3	12,5	0,0
Akdeniz	2394	18,1	6,5	7	5,3	0,0	3	12,5	0,0
İç Anadolu	1290	9,8	4,6	12	9,2	0,0	1	4,2	0,0
Karadeniz	4986	37,7	11,6	74	56,5	0,2	10	41,7	0,0
Doğu Anadolu	754	5,7	2,7	7	5,3	0,0	1	4,2	0,0
Güneydoğu Anadolu	57	0,4	0,3	9	6,9	0,0	1	4,2	0,0
TÜRKİYE	13209	100,0	6,0	131	100,0	0,1	24	100,0	0,0

Kaynak: DİE, 1997 Köy Envanteri, Ankara.

Orman suçları ile ilgili meydana gelen olaylar itibariyle Karadeniz Bölgesi 4.986 (%37.7) olayla ilk sırada yer almaktadır. Karadeniz Bölgesi'ni 2.394 olayla Akdeniz, 2.088 olayla Marmara ve 1.640 olayla Ege bölgeleri takip etmektedir. En az olayın meydana geldiği bölgeler ise orman alanlarının seyrekleştiği Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu bölgeleridir. İşlenen orman suçlarının 10.000 nüfusa oranlamasında ise Türkiye ortalaması 6'dır. Orman alanlarının yoğun olduğu Karadeniz, Akdeniz ve Marmara bölgelerinde 10.000 kişiye düşen suç oranı sırasıyla 11.6, 6.5 ve 6.4 ile Türkiye ortalamasının üzerindedir. Ege bölgesi 5.2 ile bu bölgelerin arasında sıralanmaktadır (Tablo 3, Şekil 9-10).

Orman alanlarının yoğunluk kazandığı kıyı bölgelerimizde bulunan illerde, orman suçları yoğunluk göstermektedir. İşlenen orman suçları iller bazında irdelendiğinde; 1.034 olay sayısı ile Samsun, 931 olay sayısı ile Çorum ve 700 olay sayısı ile Sakarya ilk üç sırada yer almaktadır. Bu illeri sırasıyla Antalya, Tokat, Kastamonu, K.Maraş, Düzce ve Adana illeri takip

⁴ <http://www.mevzuat.gov.tr/Kanunlar.6831.aspx>

⁵ Bir ülkenin ormanca zengin sayılabilmesi için bu payın ülke yüzölçümünün %30 ve daha üzeri olması gerekmektedir (Doğanay, 2011: 149).

⁶ Doğanay, 2011: 149, www.ogm.gov.tr faydalanılmıştır.

⁷ Karadeniz Bölgesi (55250 km²), Akdeniz Bölgesi (38055 km²), Ege Bölgesi (34332 km²), Marmara Bölgesi (28821 km²), İç Anadolu Bölgesi (22888 km²), Doğu Anadolu Bölgesi (17577 km²), Güneydoğu Anadolu Bölgesi (10108 km²).

sırasıyla %10.1'i ve %20.1'i de Marmara Bölgesi'nde yaşanmıştır (Tablo 3). İller bazında yaralanma ve ölüm olayları incelendiğinde; yaralanma sayısı açısından Tokat (39), Samsun (19), Kocaeli (9), Çorum (6) ve Karabük (5), ölüm olayı açısından Samsun (4), Çankırı (3), Sakarya (3), Tokat (2) ve Afyon ilk beş olarak sıralanmaktadır. Türkiye'de bu dönemde 49 ilde herhangi bir yaralanma, 67 ilde de ölüm olayı gerçekleşmemiştir. Yine 12 ilde sadece 1 yaralanma, 8 ilde de 1 ölüm meydana gelmiştir (Şekil 9-10).

İşlenen orman suçları ilçeler ölçeğinde değerlendirildiğinde; Niksar (Tokat) 34 yaralanma ile, Orta (Çankırı) ve Karasu (Sakarya) 3'er ölüm olayı ile ilk sırada yer almaktadır. 852 ilçede herhangi bir yaralanma ve 883 ilçede hiç ölüm meydana gelmemiştir. Yine 31 ilçede 1 yaralanma ve 10 ilçede de 1 ölüm olayı yaşanmıştır. Toplamda bu değerler tüm ilçeler içinde yaralanma olayında %96, ölüm olayında da %97 ilçeyi kapsamakta ve hiç yaşanmamış olması ümit edilmesine karşın yine de oldukça olumlu bir oran ortaya çıkmaktadır. Yaralanma açısından Niksar İlçesi'ni sırasıyla 15 yaralanmayla Vezirköprü (Samsun), 9 yaralanmayla Kocaeli-Merkez, 5'er yaralanmayla Sungurlu (Çorum) ve Adıyaman-Merkez, 4'er yaralanmayla Samsun-Merkez, Erbaa (Tokat) ve Eflani (Karabük) ilçeleri izlemektedir. Ölüm olayı bakımından ise; Orta ve Karasu ilçelerinin ardından 2'şer ölüm olayı ile Vezirköprü, Samsun-Merkez, Dinar (Afyon) ve İnegöl (Bursa) ilçeleri sıralanmaktadır. İlçeler bazında 10.000 kişiye düşen yaralanma oranı en yüksek 5 ilçe; Niksar (Tokat) (8.6), Doğanşar (Sivas) (5.2), Eflani (Karabük) (4.4) ve (3.1) Kıbrısık (Bolu) iken, ölüm oranı en yüksek 5 ilçe; Orta (Çankırı) (1.5), Beydağı (İzmir) (1.2), Karasu (Sakarya) (1.1), Ulaş (Sivas) (0.8) ve Ula (Muğla) (0.6)'dır (Şekil 9-10).

4.2. Kız Kaçırma

Çeşitli ekonomik (başlık parası, düğün masrafları, çeşitli maddi imkânsızlıklar...), sosyal⁸ (Aile içinde geçimsizlik, aileler arasında geçimsizlik, halkın teşviki, beşik kertiği/kertmesi...) ve psikolojik (psikolojik dürtüler) nedenlere bağlı olarak kız kaçırma olayları gerçekleşmektedir. Kız kaçırma fiili üç şekilde meydana gelmektedir. Bunlardan biri zorla veya kasti olarak kızın isteği ve gönlü olmaksızın kaçırma, diğeri oturakalma⁹ ve bir diğeri ise kaçışma¹⁰ veya anlaşarak kaçmadır. Çoğunlukla ailelerin evliliğe kesin karşı çıkması durumunda kız kaçırma olayları gündeme gelmektedir. Bu durum, sosyo-ekonomik ve kültürel sebeplerle en çok kız tarafının engellemesi ile ortaya çıkmaktadır. Sonuçta aileler arası sürtüşme ve kavgalara sebep olmaktadır (Sezen, 2005: 2).

1997 yılında işlenen suçlar itibariyle meydana gelen olayların 6.937'sini (%22.1), yaralanma olayının 150'sini (%7) ve ölüm olayının 59'unu (%6) kız kaçırma suçları oluşturmaktadır. İstatistiksel verilere göre Türkiye'de kız kaçırma suçu daha çok kıyı bölgelerde meydana gelmektedir. Karadeniz, Marmara, Akdeniz ve Ege kıyı bölgelerinde, kız kaçırma suçu oranları diğer bölgelere oranla oldukça yüksek görülmektedir. Kız kaçırma suçu oranı Güneydoğu, Doğu ve İç Anadolu bölgelerinde (daha fazla Güneydoğu ve Doğu Anadolu) pahalı geleneklere rağmen toplumsal baskı, namus lekelenmesi ve cezalandırmanın yasalara bırakılmaması gibi çeşitli nedenlerle daha düşük değerler göstermektedir (Tablo 4).

Kız kaçırma suçu ile ilgili yaşanan olaylarda Karadeniz Bölgesi 1.682 (%24.2), Marmara Bölgesi 1.335 (%19.2) ve Akdeniz Bölgesi 1.327 olayla ilk üç sırada yer almaktadır. Güneydoğu Anadolu Bölgesi 164 (%2.4) ve Doğu Anadolu Bölgesi 716 (%10.3) olayla en az olayın yaşandığı bölgelerdir. 10.000 nüfusa düşen kız kaçırma suçu oranı açısından ise nüfus yoğunluğu en fazla Marmara Bölgesi, 4.1 oranla ilk sırada bulunmaktadır. Marmara Bölgesi ile birlikte Karadeniz

⁸ Kız ve erkeğin rızasına bakılmaksızın; Hakkari yöresinde "Kepir", Denizli - Aydın yörelerinde de "Değişik Yapma" olarak bilinen, Doğu Anadolu ve Güney Doğu Anadolu'da da "Berdel" olarak adlandırılan bu tercihi evlilik türünde evlenecek iki erkeğin evlilik çağlarındaki kız kardeşlerini birbirleri ile değiştirmeleri biçiminde gerçekleşen bir evlilik biçimidir (Balaman, 1982).

⁹ Bohçasını koltuğuna alan kız, ilişki kurduğu oğlanın evine gider oturur. Bu tür kaçmaya yöresel dilde oturakalma denir (Babadalı, 2008).

¹⁰ Kız ve erkeğin rızası olup ailelerinin rızasının olmadığı durumlarda gerçekleşen olaydır (Babadalı, 2008).

(3.9), Akdeniz (3.6) ve Ege (3.6) bölgeleri kız kaçırma suçu oranı bakımından Türkiye (3.2) ortalamasının üzerinde değer göstermektedir. 10.000 kişiye düşen suç oranında Güneydoğu Anadolu Bölgesi 0.8 ile en az suç oranının kaydedildiği bölgedir (Tablo 4, Şekil 11-12).

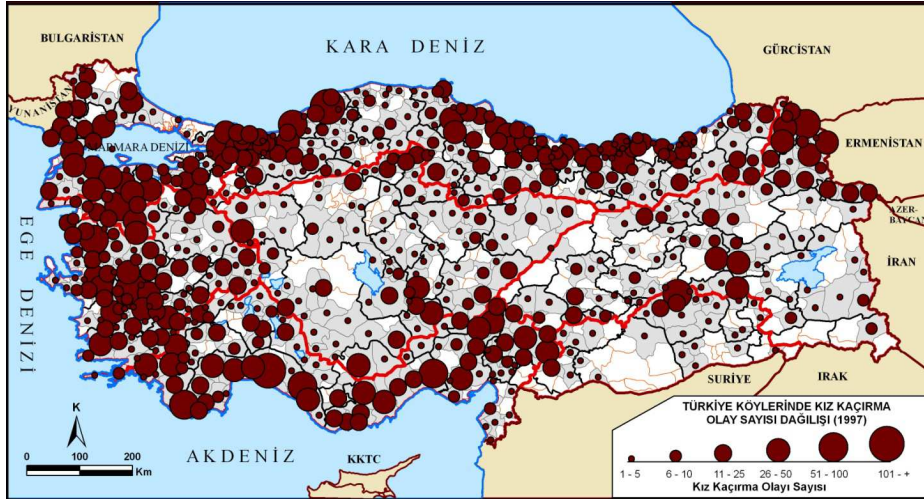
Tablo 4: İşlenen suç itibariyle Türkiye’de bölgelere göre kız kaçırma (1997).

Kız Kaçırma	Olay			Yaralanma			Ölüm		
	Sayısı	%	Olay / 10.000	Sayısı	%	Yaralanma / 10.000	Sayısı	%	Ölüm / 10.000
Marmara	1335	19,2	4,1	22	14,7	0,1	0	0,0	0,0
Ege	1117	16,1	3,6	20	13,3	0,1	7	11,9	0,0
Akdeniz	1327	19,1	3,6	13	8,7	0,0	11	18,6	0,0
İç Anadolu	596	8,6	2,1	8	5,3	0,0	5	8,5	0,0
Karadeniz	1682	24,2	3,9	23	15,3	0,1	17	28,8	0,0
Doğu Anadolu	716	10,3	2,5	45	30,0	0,2	11	18,6	0,0
Güneydoğu Anadolu	164	2,4	0,8	19	12,7	0,1	8	13,6	0,0
TÜRKİYE	6937	100,0	3,2	150	100,0	0,1	59	100,0	0,0

Kaynak: DİE, 1997 Köy Envanteri, Ankara.

İşlenen kız kaçırma suçları iller itibariyle incelendiğinde, 426 olay sayısı ile Balıkesir ilk sırada yer almaktadır. Bu ili sırasıyla Antalya (399), İzmir (360), Samsun (281), Denizli (228), Mersin (218), Sakarya (209) ve Bursa (202) gibi kıyı bölgelerde bulunan iller takip etmektedir. Türkiye kırsalında il bazında 10.000 kişiye düşen kız kaçırma suçu oranı en fazla olan il ise 16.1 oranla Ardahan'dır. Sırasıyla Bartın, Düzce, Balıkesir, Kars, Gümüşhane, Iğdır ve Sinop bu ili takip etmektedir (Şekil 11-12).

Kız kaçırma suçu açısından 128 olayla Bartın-Merkez, 108 olayla Manavgat (Antalya) ve 101 olayla Kiraz (İzmir) ilçeleri ilk üç sırada yer almaktadır. Bu ilçeleri; Kocaeli-Merkez, Balıkesir-Merkez, Tarsus (Mersin) ilçeler takip etmektedir. 1997 yılında 259 ilçede hiç kız kaçırma suçu işlenmemiştir. Bu dönemde 105 ilçe kırsalında sadece 1, 79 ilçe kırsalında 2 ve 59 ilçe kırsalında 3 olay yaşanmıştır. 10.000 kişiye düşen kız kaçırma suçu ilçeler bazında incelendiğinde 45.7 oranla Çıldır (Ardahan), 43.9 oranla Kürtün (Gümüşhane), 42.8 oranla Konak (İzmir) ilk sıralarda yer almaktadır. Bu ilçeleri, Süloğlu (Edirne), Altınyayla (Burdur), Kınık (İzmir), Akyaka (Kars), Aksu (Isparta) ve Uzundere (Erzurum) takip etmektedir (Şekil 11-12).

Şekil 11: Türkiye kırsalında kız kaçırma suçları (1997).

Şekil 12: Türkiye kırsalında 10.000 kişiye düşen kız kaçırma suçları (1997).

Bu dönemde kız kaçırma suçunda 150 yaralanma ve 59 ölüm olayı yaşanmıştır. Yaralanma olayının %30 (45)'u Doğu Anadolu, %15'i Karadeniz ve %15'i de Marmara bölgelerinde, yaşanan ölüm olaylarının ise %29'u Karadeniz, %19'u Doğu Anadolu ve Akdeniz bölgelerinde meydana gelmiştir. Marmara Bölgesi'nde bu suç dolayısıyla herhangi bir nedenle ölüm yaşanmamıştır (Tablo 4). İller bazında yaralanma ve ölüm olayları incelendiğinde; yaralanma sayısı açısından Kars (22), Kocaeli (17), Batman (14) ve Aydın (10), ölüm olayı açısından Konya (5), Iğdır (3), Afyon (3), Ordu (3), Çankırı (3), Tunceli (3) ve Mardin (3) ilk sıralarda yer almaktadır. Türkiye'de bu dönemde 42 ilde herhangi bir yaralanma, 48 ilde de ölüm olayı gerçekleşmemiştir. Yine 16 ilde sadece 1 yaralanma ve 1 ölüm olayı meydana gelmiştir. 10.000 kişiye düşen kız kaçırma suçunda yaralanma olayının en fazla işlendiği iller; Kars, Batman, Iğdır, Kocaeli ve Muş iken, ölüm olayında Tunceli, Iğdır, Çankırı ve Batman'dır (Şekil 11-12).

İşlenen kız kaçırma suçları ilçeler bazında incelendiğinde; 20 yaralanmayla Kağızman (Kars), 14 yaralanmayla Kocaeli-Merkez ve 13 yaralanmayla Kozluk (Batman), 5 ölümlü Beyşehir (Konya), 3'er ölümlü de Aralık (Iğdır), Akkuş (Ordu), Hozat (Tunceli ve Derik (Mardin) ilçeleri ilk sıralarda yer almaktadır. 844 ilçede herhangi bir yaralanma ve 861 ilçede hiç ölüm meydana gelmemiştir. Yine 31 ilçede 1 yaralanma ve 24 ilçede de 1 ölüm olayı yaşanmıştır. Kız kaçırma suçu itibariyle ilçeler bazında 10.000 kişiye düşen yaralanma oranı en yüksek ilçe, 7.7 oranla Kağızman (Kars)'dır. Bu ilçeyi 4.9 oranla Aralık (Iğdır), 4 oranla Hazro (Diyarbakır), 3.3 oranla Kuyucak (Aydın) ve 3.2 oranla Kozluk (Batman) takip etmektedir. 10.000 kişiye düşen ölüm oranının en yüksek olduğu ilçe ise 17.1 oranla açık ara Hozat (Tunceli)'tir. Bu ilçenin ardından, 2.9 oranla Hanönü (Kastamonu), 2.5 oranla Aralık (Iğdır), 2.4 oranla Dodurga (Çorum) ve 2 oranla Hazro (Diyarbakır) ilçeleri sıralanmaktadır (Şekil 11-12).

Kız kaçırma olayında özellikle yaralanma ve ölüm olayları için mekânsal olarak aslında belirgin bir bölge, belirgin bir il veya belirgin bir ilçe kümelenmesi bulunmamaktadır. Türk toplumu için en hassas konu başlıklarından biri olan namus meselesi, hemen her mekânda insanları hiçbir şey düşünmeksizin çeşitli üzücü sonuçlara götürebilecek hareketlere sevk edebilmektedir. Hatta en hassas konu başlığı olarak aileler, yukarıda da bahsedildiği üzere bu suçun cezasını yasalar haricinde kendi bildikleri ve uyguladıkları tarzda da verebilmektedirler.

4.3. Arazi Anlaşmazlığı

Son yıllarda dünya nüfusunun artış hızının önemli boyutlara ulaşması yanında insanların doğal kaynakları kullanmasındaki aşırılığı ile meydana gelen sorunlar, telafisi mümkün olmayacak sonuçları hatta yer yer felaketleri beraberinde getirmektedir (Tunçdilek,

1985; Boyraz ve Üstündağ, 2008: 564). Tarım sektörünün en önemli problemleri; işletmelerin¹¹ parçalı¹² ve dağınık bir mülkiyet yapısına sahip olması, tarımsal bünye bozukluğuna bağlı olarak arazinin konumu, büyüklüğü, niteliği ve şeklinin birbirinden farklı olması dolayısıyla arazilerde sağlıklı bir tarım yapılamaması, istenilen verimin alınmaması (Küsek, 1995, Boyraz ve Üstündağ, 2008: 568-570), yetersiz toprak sahipliği veya toprağın halen kiracılık, yarıcılık ve ortakçılık şeklinde işletilmesi, arazinin etkin ulaşım ve sulama açısından yoksun olması, tarımsal nüfus yoğunluğunun fazla olması, miras hukuku nedeniyle tarımsal işletmelerin ekonomik olmaktan uzak olması...vs. (Çevik ve Tekinel, 1987; Boyraz ve Üstündağ, 2008: 568-570; Parlak, 2010: 18; Tezcan, 1981: 22) olarak sıralanabilir. Bu sıralanan problemler sonucunda kırsal kesimde yaşayan ve çoğunlukla kısıtlı imkânlarla sahip olan işletme sahipleri, çeşitli nedenlerle arazi anlaşmazlığı yaşamaktadırlar. Anlaşmazlığın uzun süre devam etmesi veya çözümsüzlük durumlarında ise arazi anlaşmazlığına bağlı çeşitli suçlar işlenmektedir. Tarımsal gelirin yüksek olduğu verimli sulu tarım arazilerinde arazi anlaşmazlığı suç oranı daha da artmaktadır.

1997 yılında işlenen suçlar itibariyle meydana gelen olayların 5.265'ini (%16.8), yaralanma olayınının 669'unu (%31.2) ve ölüm olayınının 146'sını (14.7) arazi anlaşmazlığı suçları oluşturmaktadır. Türkiye'de arazi anlaşmazlığı suçları en fazla Karadeniz Bölgesi'nde görülmektedir. Bölge arazisinin oldukça eğimli, parçalı ve yetersiz olması dolayısıyla arazi anlaşmazlığı suçunda %24.6'lık (1295) oranla başı çekmektedir. Arazi anlaşmazlığı suçu, Karadeniz Bölgesi'nin ardından engebeli alanların çok olduğu Doğu Anadolu Bölgesi'nde, arazi birim fiyatının yüksek olduğu ve ticari değeri fazla ürünlerin yetiştirildiği Akdeniz ve Ege bölgelerinde de fazla oranda işlenmektedir. 10.000 kişiye düşen arazi anlaşmazlığı suçu oranında Türkiye ortalaması 2.4'dür. Karadeniz (3.0), Doğu Anadolu (2.9), Ege (2.6), Akdeniz (2.4) Türkiye ortalamasında ve daha üzerinde orana sahip olan bölgelerdir. Olay sayısı bakımından Güneydoğu Anadolu Bölgesi, 10.000 kişiye düşen oran bakımından da Marmara Bölgesi son sırada yer almaktadır (Tablo 5, Şekil 13-14).

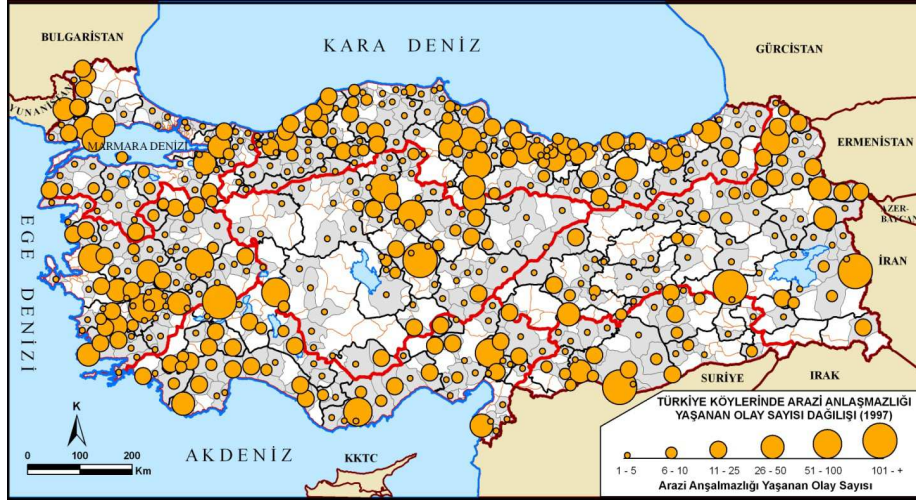
Tablo 5: İşlenen suç itibariyle Türkiye'de bölgelere göre arazi anlaşmazlığı (1997).

Arazi Anlaşmazlığı	Olay			Yaralanma			Ölüm		
	Sayısı	%	Olay / 10.000	Sayısı	%	Yaralanma / 10.000	Sayısı	%	Ölüm / 10.000
Marmara	466	8,9	1,4	63	9,4	0,2	8	5,5	0,0
Ege	827	15,7	2,6	41	6,1	0,1	29	19,9	0,1
Akdeniz	878	16,7	2,4	75	11,2	0,2	22	15,1	0,1
İç Anadolu	637	12,1	2,3	59	8,8	0,2	15	10,3	0,1
Karadeniz	1295	24,6	3,0	66	9,9	0,2	19	13,0	0,0
Doğu Anadolu	829	15,7	2,9	287	42,9	1,0	34	23,3	0,1
Güneydoğu Anadolu	333	6,3	1,7	78	11,7	0,4	19	13,0	0,1
TÜRKİYE	5265	100,0	2,4	669	100,0	0,3	146	100,0	0,1

Kaynak: DİE, 1997 Köy Envanteri, Ankara.

¹¹ Türkiye'de 1950 yılında 2.2 milyon adet olan tarım işletmesi, 1980 yılında 3.5 milyona, 1990 yılında 3.9 milyona çıkmış, 2001 yılında ise 3 milyon olarak tespit edilmiştir. 1950 yılında 10 hektar olan "Ortalama İşletme Büyüklüğü" azalarak 1980 yılında 6 hektara, 1990 yılında 5.9 hektara düşmüş, 2001 yılında ise 6.1 hektar olarak belirlenmiştir (Parlak, 2010: 17).

¹² Parsel sayısı 1 olanlarının oranı %9.46 ile en düşük orana sahip, 2-9 parsel arasında değişen parçalı mülkiyetlerin oranı %70.84, 10'dan fazla parçalı mülkiyetler ise 19.70'lik oranlara sahiptir (KHGM Sulama Dairesi Başkanlığı Brifing Raporu, 2004; Boyraz ve Üstündağ, 2008: 568) Tarımsal işletmelerin parçalılık durumları incelendiğinde 2001 genel tarım sayımı istatistiklerine göre, toplam 3 022 127 adet işletmenin % 4.8'inin 1-3 parça, % 44.2'sinin 4-5 parça, % 28'inin 6-9 parça, % 23'ünün ise 10 parça ve üzerinde parçalı yapıya sahiptir.

Şekil 13: Türkiye kırsalında arazi anlaşmazlığı suçları (1997).

Şekil 14: Türkiye kırsalında 10.000 kişiye düşen arazi anlaşmazlığı suçları (1997).

İşlenen arazi anlaşmazlığı suçları iller bazında irdelendiğinde, 214 olay sayısı ile Güneydoğu Anadolu Projesinin merkezinde bulunan Ş.Urfa ili ilk sırada yer almaktadır. Bu ili 185 olay sayısı ile Afyon, 175 olay sayısı ile Ordu, 162 olay sayısı ile Van, 153 olay sayısı ile Samsun, 148'er olay sayısı ile Aydın ve Manisa, 144 olay sayısı ile Yozgat, 140 olay sayısı ile da Antalya illeri ön plana çıkmaktadır. Türkiye kırsalında il bazında 10.000 kişiye düşen arazi anlaşmazlığı suç oranı en fazla olan il ise 13.2 oranla Ardahan'dır. Ardahan ilini, 12.5 oranla Kırıkkale, 10.2 oranla Batman, 9 oranla Iğdır, 7.7 oranla Nevşehir, 7.4 oranla Nevşehir, 7.3 oranla Burdur ve 7.1 oranla Uşak illeri takip etmektedir (Şekil 13-14).

Türkiye'de arazi anlaşmazlığı suçu bakımından Dinar (Afyon) ilçesi (150 olay) en fazla olayın meydana geldiği ilçedir. Bu ilçeyi 131 olayla Saray (Van), 120 olayla Sason (Batman), 116 olayla Hacıbektaş (Nevşehir) ve 106 olayla Akçakale (Ş.Urfa) ilçeleri takip etmektedir. Banaz (Uşak), Göle (Ardahan), Amasya-Merkez, Manisa-Merkez ve Sulakyurt (Kırıkkale) ilçeleri de arazi anlaşmazlığı suçunun en fazla işlendiği diğer ilçelerdir. 1997 yılında 372 ilçede hiç arazi anlaşmazlığı suçu işlenmemişken 110 ilçe kırsalında sadece 1, 64 ilçe kırsalında 2 ve 56 ilçe kırsalında 3 olay yaşanmıştır. 10.000 kişiye düşen arazi anlaşmazlığı suçu ilçeler bazında irdelendiğinde 99 suç oranıyla Hacıbektaş (Nevşehir), 79.6 suç oranıyla Saray (Van) ve Sason (Batman) ilçeleri ilk üç sırada yer almaktadır. Bu ilçeleri, İhsangazi (Kastamonu), Sulakyurt (Kırıkkale), Gölova (Sivas), Kiğı (Bingöl) ve Kemer (Burdur) ilçeleri izlemektedir (Şekil 13-14).

1997 yılında arazi anlaşmazlığı suçu kapsamında 669 yaralanma ve 146 ölüm olayı meydana gelmiştir. En fazla yaralanma olayı %42.9 (287) ile Doğu Anadolu, %11.7 (78) ile Güneydoğu Anadolu bölgelerinde yaşanmıştır. Yaşanan ölüm olaylarında ise %23.3 (34) ile Doğu Anadolu, %19.9 (29) ile de Ege bölgeleri ön plana çıkmaktadır. En az yaralanma olayı Ege, en az ölüm olayı da Marmara bölgelerinde olmuştur (Tablo 5). İller bazında yaralanma olayları incelendiğinde; 166 yaralanmayla Batman, 49 yaralanmayla Ş.Urfa, 31'er yaralanmayla Edirne ve K.Maraş, 27 yaralanmayla da Ardahan ilk sıralarda yer almaktadır. Türkiye'de bu dönemde 19 ilde herhangi bir yaralanma olayı meydana gelmemiştir. Arazi anlaşmazlığına bağlı olarak en fazla ölüm olayı 9 ölümlü Adıyaman ilinde kaydedilmiştir. Bu ili 8 ölümlü Aydın, 7'şer ölümlü Ş.Urfa ve Van, 6'şar ölümlü Iğdır, Hatay ve Afyon, 5'er ölümlü de Manisa, Kayseri ve Kütahya takip etmektedir. Türkiye'de arazi anlaşmazlığı bazında 26 ilde ölüm olayı yaşanmamıştır. 10.000 kişiye düşen yaralanma açısından Batman (13), Ardahan (2.8), Iğdır (2.2), Edirne (1.8) ve Karaman (1.3), ölüm açısından ise Iğdır (0.8), Karaman (0.3) ve Adıyaman (0.3) illeri ilk sıralarda yer almaktadır (Şekil 13-14).

Arazi anlaşmazlığı sonucu meydana gelen yaralanma ve ölüm suçları ilçeler bazında incelendiğinde; 164 yaralanmayla açık ara Sason (Batman) ilçesi başı çekmektedir. Bu ilçeyi Viranşehir (Ş.Urfa) (23), Edirne-Merkez (20), Kocaeli-Merkez (18), Andırın (K.Maraş), Damal (Ardahan), Göksun (K.Maraş) ve Sarıveliler (Karaman) izlemektedir. Bu suç kapsamında Türkiye'de 752 ilçede herhangi bir yaralanma meydana gelmemiş, 58 ilçede de sadece 1 yaralanma meydana gelmiştir. Arazi anlaşmazlığına bağlı ölüm olayları ilçelere göre irdelendiğinde; 6'şar ölümlü Bahçesaray (Van) ve Kırıkhan (Hatay) ilçeleri ilk sırada yer almaktadır. Bu ilçeleri 5'er ölümlü Aralık (Iğdır) ve Kuyucak (Aydın), 4'er ölümlü de Gerger (Adıyaman), Bozova (Ş.Urfa), Kocasinan (Kayseri) ve Gürün (Sivas) ilçeleri takip etmektedir. Bu suç kapsamında Türkiye'de 808 ilçede herhangi bir ölüm meydana gelmemiş, 62 ilçede de sadece 1 ölüm meydana gelmiştir. Arazi anlaşmazlığı suçu itibarıyla ilçeler bazında 10.000 kişiye düşen yaralanma oranı en yüksek ilçe, 86.8 suç oranıyla açık ara Sason (Batman) ilçesidir. Bu ilçeyi, 24.1 oranla Damal (Ardahan), 19.7 oranla Ağın (Elazığ), 17.5 oranla Süloğlu (Edirne), 12.5 oranla Sarıveliler (Karaman), 11.4 oranla Güney (Denizli) ve 10.4 oranla da Merkez (Edirne) ilçeleri takip etmektedir. 10.000 kişiye düşen ölüm oranının en yüksek olduğu ilçe ise 4.6 suç oranıyla Bahçesaray (Van) ilçesidir. Bu ilçenin ardından, 4.1 oranla Aralık (Iğdır), 3.1 oranla Sarıveliler (Karaman), 2.9 oranla Uzundere (Erzurum), 2.7 oranla Gürün (Sivas), 2.5 oranla Ahmetli (Manisa), 2.4 oranla Mucur (Kırşehir) ve 2.3 oranla da Seben (Bolu) ilçeleri gelmektedir (Şekil 13-14).

4.4. Su Anlaşmazlığı

Türkiye¹³, kurak ve yarı kurak kuşak içinde yer alan bir ülke konumundadır. Karadeniz Bölgesi'nin kıyı kuşağı haricinde yılın önemli bir bölümünde kuraklık, yağış azlığı ve su noksanlığı ile karşı karşıya kalınmakta (Doğanay, 2011: 47-48) ve özellikle iç bölgelerde nadasa¹⁴ bırakılan arazi miktarı artmaktadır. Bu olumsuz etkileri azaltmak ve tarımda verimi artırmak amacıyla sulamalı tarım yapılması gerekmektedir.

Türkiye'de sulanabilecek durumda olan arazilerin %64.7'si sulanmaktadır. Sulamanın gerçekleştirilmesi, her şeyden önce sulanacak arazilerin sulamaya elverişli olmasına, sulamada kullanılacak su kaynağının yeterli bulunmasına ve kalitesinin uygunluğuna bağlıdır. Bu iki esas şartın mevcudiyeti halinde, suyu sulama sahasına iletecek ve çiftçi tarafından kullanımını sağlayacak sulama şebekesi ile fazla suları sulama sahasından uzaklaştıracak olan drenaj şebekesinin tesisi gerekli olur. Bütün bu fiziki tesislerin tam ve mükemmel olması

¹³ Türkiye'nin yüz ölçümü 78 milyon hektar olup, bu alanın yaklaşık üçte birini oluşturan 24 milyon hektarı tarım yapılan arazidir. Yapılan etütlere göre; mevcut su potansiyeli ile teknik ve ekonomik olarak sulanabilecek arazi miktarı 8,5 milyon hektar olarak hesaplanmıştır. Bu alan içerisinde 5,5 milyon hektarlık sulamaya açılmıştır (DSİ, 2010; 24). Ayrıca 1,29 milyon hektarı mülga Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü (KHGM) tarafından işletmeye açılmış ve yaklaşık 1 milyon hektar alanda halk sulaması yapılmaktadır (DSİ, 2010; 38).

¹⁴ Türkiye'de, 24437000 ha tarım arazisinin %17.4'ü nadas alanlarından oluşmaktadır (BÜGEM, 2011).

gerekmektedir (DSİ, 2010: 38-39). Bunun için gerek DSİ¹⁵, gerek İl Özel İdareleri ve gerekse halk sulamaları şeklinde gerçekleştirilen projelerle araziler sulama olanaklarına kavuşturulmaya çalışılmaktadır. Ancak özellikle bitkilerin su isteğinin fazla olduğu dönemlerde çeşitli nedenlerle çoğunlukla çiftçiler arasında su anlaşmazlığı meseleleri ortaya çıkmaktadır. Yetersiz su kaynakları, sulama şebekesindeki aksaklıklar, çiftçilerin bilinçsizliği, sulamanın eski usullerle yapılması ve en basit anlatımla “sen sulama yaptın ben yapmadım” veya “sen çok suladın ben az” gibi çok basit problemler nedeniyle su paylaşımında sorunlar yaşanmaktadır. Bunun sonucunda da insanlar arasında küçük veya büyük çeşitli problemler çıkmakta ve bunlar suya dönüşmektedir.

Bu dönemde su anlaşmazlığı suçu kapsamında 4.226 (%13.1) olay meydana gelmiştir. Meydana gelen olayların 525'i (%24.5) yaralanmayla, 61'i (%6.2) ise ölümlerle sonuçlanmıştır. Türkiye'de Akdeniz Bölgesi, en fazla su anlaşmazlığı yaşanan bölge durumundadır. Su anlaşmazlığı sonucunda meydana gelen olayların %32'si (1.319 olay) Akdeniz Bölgesi'nde gerçekleşmiştir. Bu bölgeyi %25 (1.031) ile Karadeniz, %20.5 (847) ile de Doğu Anadolu bölgeleri takip etmektedir. Su anlaşmazlıkları sonucu işlenen suçların en az yaşandığı bölge ise Marmara Bölgesi'dir. 10.000 kişiye düşen su anlaşmazlığı suç oranı açısından Türkiye ortalaması 1.9'dur. Akdeniz, Doğu Anadolu ve Karadeniz bölgeleri Türkiye ortalamasının üzerinde, Güneydoğu Anadolu, Ege, İç Anadolu ve Marmara bölgeleri ise Türkiye ortalamasının altında bir suç oranına sahiptir. 10.000 kişiye düşen su anlaşmazlığı suç oranı yine 3.6 ile en fazla Akdeniz Bölgesi'nde, 0.4 ile de en az Marmara Bölgesi'nde görülmektedir (Tablo 6, Şekil 15-16).

Tablo 6: İşlenen suç itibarıyla Türkiye'de bölgelere göre su anlaşmazlığı (1997).

Su Anlaşmazlığı	Olay			Yaralanma			Ölüm		
	Sayısı	%	Olay / 10.000	Sayısı	%	Yaralanma / 10.000	Sayısı	%	Ölüm / 10.000
Marmara	135	3,3	0,4	3	0,6	0,0	1	1,6	0,0
Ege	285	6,9	0,9	60	11,4	0,2	2	3,3	0,0
Akdeniz	1319	32,0	3,6	105	20,0	0,3	1	1,6	0,0
İç Anadolu	161	3,9	0,6	27	5,1	0,1	6	9,8	0,0
Karadeniz	1031	25,0	2,4	31	5,9	0,1	44	72,1	0,1
Doğu Anadolu	847	20,5	3,0	273	52,0	1,0	3	4,9	0,0
Güneydoğu Anadolu	348	8,4	1,8	26	5,0	0,1	4	6,6	0,0
TÜRKİYE	4126	100,0	1,9	525	100,0	0,2	61	100,0	0,0

Kaynak: DİE, 1997 Köy Envanteri, Ankara.

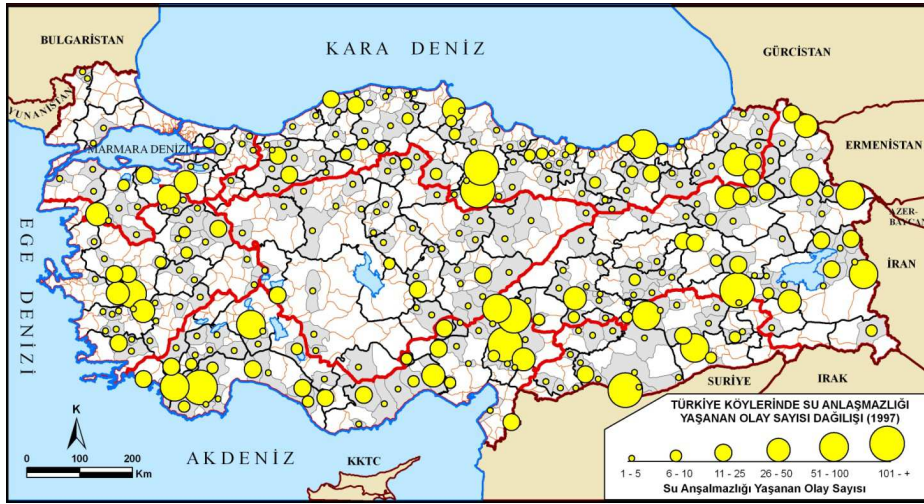
Türkiye'de su anlaşmazlığı suçlarında en fazla olayın meydana geldiği iller; 575 olayla K.Maraş, 420 olayla Tokat ve 265 olayla da Antalya illeridir. Bu illeri 199 olayla Batman, 198 olayla Erzurum, 158 olayla Van, 137 olayla Ş.Urfa ve 124 olayla da Adana illeri takip etmektedir. Amasya, Mardin ve Isparta 100'den fazla olayın meydana geldiği diğer illerdir. Türkiye kırsalında il bazında 10.000 kişiye düşen su anlaşmazlığı açısından suç oranı en fazla olan il, 15.6 suç oranıyla Batman'dır. Bu ili, 12.6 oranla K.Maraş, 11.6 oranla Tokat, 8.2 oranla Iğdır, 6.6 oranla Amasya, 5.5'er oranla Ardahan ve Erzurum, 5.3 oranla da Isparta illeri takip etmektedir (Şekil 15-16).

Türkiye'de su anlaşmazlığı kapsamında işlenen suçlar açısından 410 olayla Andırın (K.Maraş), 405 olayla Zile (Tokat) ve 201 olayla da Elmalı (Antalya) ilçeleri ilk üç sırayı paylaşmaktadır. Bu ilçeleri 100'den fazla su anlaşmazlığı olayının meydana geldiği sırasıyla Sason (Batman), Göksun (K.Maraş), Akçakale (Ş.Urfa), Amasya-Merkez, Mazıdağı (Mardin), Eğirdir (Isparta) ve Saray (Van) ilçeleri takip etmektedir. 1997 yılında 577 ilçede su anlaşmazlığı kapsamında hiç suç işlenmezken, 107 ilçe kırsalında 1 ve 39 ilçe kırsalında 2 olay yaşanmıştır. 10.000 kişiye düşen su anlaşmazlığı suçu ilçelere göre irdelendiğinde 125.8 suç oranıyla Andırın (K.Maraş), 108.8 suç oranıyla Kiğı (Bingöl) ve 97.4 suç oranıyla da Sason (Batman) ilçeleri ilk üç

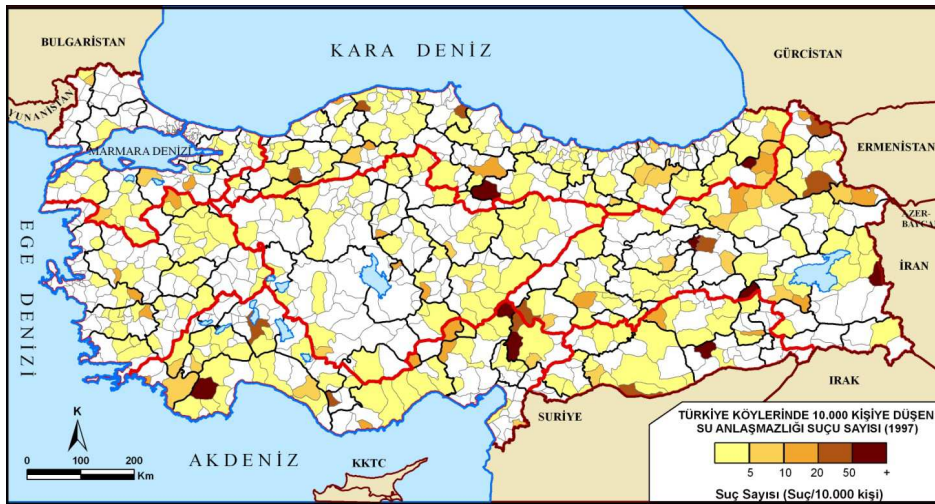
¹⁵ Büyük su işleri kapsamında 262, küçük su işleri kapsamında 444 baraj ve HES projesi tamamlamıştır (DSİ, 2011: 26-33).

sırada yer almaktadır. Bu ilçeleri, Uzundere (Erzurum), Elmalı (Antalya), Zile (Tokat) ve Mazıdağı (Mardin) ilçeleri takip etmektedir (Şekil 15-16).

1997 yılında su anlaşmazlığı suçları kapsamında 525 yaralanma ve 61 ölüm olayı meydana gelmiştir. En fazla yaralanma olayı %52 (273) ile Doğu Anadolu, %20 (105) ile de Akdeniz bölgelerinde meydana gelmiştir. Ölüm olayları incelendiğinde ise açık ara %72.1 (44) ile Karadeniz Bölgesi başı çekmektedir. En az yaralanma olayı Marmara, en az ölüm olayı da Marmara ve Akdeniz bölgelerinde olmuştur (Tablo 6). İller bazında yaralanma olayları incelendiğinde, 148 yaralanmayla Batman ili ilk sırada yer almaktadır. Batman ilini 61 yaralanmayla K.Maraş, 51 yaralanmayla Kütahya, 27 yaralanmayla Kars, 20'şer yaralanmayla da Karaman ve Malatya illeri takip etmektedir. Türkiye'de bu dönemde 38 ilde su anlaşmazlığı suçu kapsamında herhangi bir yaralanma olayı meydana gelmemiştir. Antalya, Bursa, Kastamonu, İzmir ve Denizli illerinde ise sadece 1 olay yaşanmıştır. Su anlaşmazlığına bağlı olarak en fazla ölüm olayı 27 ölümlü Zonguldak ve 15 ölümlü Giresun illerinde görülmüştür. Türkiye'de su anlaşmazlığı kapsamında 68 ilde ölüm olayı yaşanmamıştır. 10.000 kişiye düşen yaralanma açısından Batman (11.6), Karaman (2.2) ve Iğdır, 10.000 kişiye düşen ölüm olayı açısından ise Zonguldak (0.7), Giresun (0.7) ve Kırıkkale (0.6) illeri ilk üç sırada yer almaktadır (Şekil 15-16).

Şekil 15: Türkiye kırsalında su anlaşmazlığı suçları (1997).

Şekil 16: Türkiye kırsalında 10.000 kişiye düşen su anlaşmazlığı suçları (1997).

Türkiye'de su anlaşmazlığı sonucu yaşanan yaralanma ve ölüm olayları ilçeler bazında irdelendiğinde; 148 yaralanmayla Sason (Batman) ilçesi açık ara ön plana çıkmaktadır. Bu ilçeyi

50 yaralanmayla Kütahya-Merkez, 39 yaralanmayla Andırın (K.Maraş), 27 yaralanmayla Kağızman (Kars) ve 20 yaralanmayla da Sarıveliler (Karaman) ilçeleri izlemektedir. Bu suç kapsamında Türkiye'de 829 ilçede herhangi bir yaralanma olayı meydana gelmemiş, 20 ilçede de sadece 1 yaralanma olayı yaşanmıştır. Su anlaşmazlığına bağlı meydana gelen ölüm olaylarında ise 27 ölümle Gökçebey (Zonguldak) ve 15 ölümle Eynesil (Giresun) ilçeleri ilk sırada yer almaktadır. Bu ilçeleri 4 ölümle Balışeyh (Kırıkkale), 3 ölümle Suruç (Ş.Urfa) ve 2 ölümle de Kütahya-Merkez ilçeleri takip etmektedir. Bu suç kapsamında Türkiye'de 884 ilçede ölüm meydana gelmemiş, 10 ilçede de 1 ölüm yaşanmıştır. Su anlaşmazlığı suçu kapsamında ilçeler bazında 10.000 kişiye düşen yaralanma oranı en yüksek ilçe, 78.3 suç oranıyla Sason (Batman) ilçesidir. Bu ilçeyi, 26.6 oranla Çelebi (Kırıkkale), 20.8 oranla Sarıveliler (Karaman), 12.6 oranla Merkez (Kütahya), 12 oranla Andırın (K.Maraş) ve 10.4 oranla da Kağızman (Kars) ilçeleri takip etmektedir. Bu suç bazında 10.000 kişiye düşen ölüm oranının en yüksek olduğu ilçe ise 18.7 suç oranıyla Eynesil (Giresun) ilçesidir. Bu ilçenin ardından, 13.8 oranla Gökçebey (Zonguldak), 5.3 oranla Çelebi (Kırıkkale), 4.8 oranla Balışeyh (Kırıkkale) ve 1.7 oranla da Arapkir (Malatya) ilçeleri gelmektedir (Şekil 15-16).

4.5. Kan Davası

İlkel bir geleneğin ürünü olan kan davası, bugün ülkemizin bazı bölgelerinde hâlâ görülmektedir. Dünyanın bazı bölgelerinde de hâlâ görülen bu olaylar, henüz uygarlık düzeyine erişmemiş, gerek toplumsal, gerekse ekonomik bakımdan geri kalmışlığın bir belirtisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Kökeninde "öç almak" arzusu bulunan kan gütmeye olayları, eskiden uygulanan "kissas" geleneğinin günümüze değin intikal etmiş bir biçimdir (Tezcan, 1981: 1). Bir kimsenin ailesinden ya da akrabalarından birini öldüren bir kişiyi ya da onun akrabalarından birinin, öldürülenin kanına karşılık olmak üzere öldürülmesi geleneğidir. Başka bir deyimle "kan gütmeye olayı, bir aile, kabile ya da aşiretin üyelerine karşı başka bir aile, kabile ya da aşiret üyelerinin çeşitli nedenlerle duydukları kin dolayısıyla birbirlerinin yaşamlarına son vermeleridir" (Yasa, 1966: 27; Tezcan, 1981: 6).

Kan gütmeyi doğuran ve sürekliliğini sağlayan çeşitli nedenler vardır. Bunlar; ekonomik nedenler (toprak anlaşmazlığı, sınır anlaşmazlığı, işsizlik, yoksulluk, su anlaşmazlığı, otlak anlaşmazlığı...), toplumsal nedenler (kız kaçırma, kadınla ilgili nedenler, silah taşıma, adaletin yerine getirilmediği inancı, dinsel nedenler, telkin ve teşvik geleneği, namus-şeref anlayışı, yiğitlik, akraba anlaşmazlıkları...), bireysel nedenler (benzetme, yanlışlık, vasiyet, gasp, içki, kumar, karakter...) olarak ortaya çıkmaktadır.

1997 yılında işlenen suçlar itibariyle meydana gelen olayların 518'ini (%1.6), yaralanma olayının 384'ünü (%17.9) ve ölüm olayının 456'sını (%46.1) kan davası kapsamında işlenen suçlar meydana getirmektedir. Kan davası olay sayısı bakımından Türkiye ölçeğinde sayısal manada az fakat sonuçları açısından oldukça üzücü değerler ifade etmektedir. Türkiye'de kan davası suçları en fazla Doğu Anadolu ve Karadeniz bölgelerinde işlenmektedir. Meydana gelen olayların %36.7'si Doğu Anadolu Bölgesi'nde, %22.2'si de Karadeniz Bölgesi'nde gerçekleşmiştir. Bu bölgeleri %17.8'le Güneydoğu Anadolu ve %10.2 ile de İç Anadolu bölgeleri takip etmektedir. 10.000 kişiye düşen kan davası suçu oranı açısından Türkiye ortalaması 0.2'dir. Doğu Anadolu Bölgesi 0.7 suç oranıyla açık ara öne çıkmaktadır. Güneydoğu Anadolu Bölgesi 0.5 suç oranıyla ikinci, Karadeniz Bölgesi 0.3 oranla üçüncü ve İç Anadolu Bölgesi 0.2 oranla dördüncü sırada gelmektedir. Ege Bölgesi 10.000 kişiye düşen kan davası oranı bakımından son sırada yer almaktadır (Tablo 7, Şekil 17-18).

Tablo 7: İşlenen suç itibariyle Türkiye'de bölgelere göre kan davası (1997).

Kan Davası	Olay			Yaralanma			Ölüm		
	Sayı	%	Olay / 10.000	Sayı	%	Yaralanma / 10.000	Sayı	%	Ölüm / 10.000
Marmara	23	4,4	0,1	5	1,3	0,0	24	5,3	0,1
Ege	15	2,9	0,0	5	1,3	0,0	11	2,4	0,0
Akdeniz	30	5,8	0,1	25	6,5	0,1	28	6,1	0,1
İç Anadolu	53	10,2	0,2	38	9,9	0,1	52	11,4	0,2
Karadeniz	115	22,2	0,3	34	8,9	0,1	94	20,6	0,2

Doğu Anadolu	190	36,7	0,7	194	50,5	0,7	160	35,1	0,6
Güneydoğu Anadolu	92	17,8	0,5	83	21,6	0,4	87	19,1	0,4
TÜRKİYE	518	100,0	0,2	384	100,0	0,2	456	100,0	0,2

Kaynak: DİE, 1997 Köy Envanteri, Ankara.

Türkiye'de kan davası suçlarında en fazla olayın meydana geldiği iller; 40 olayla Ş.Urfa, 39 olayla Van ve 27 olayla da Batman illeridir. Bu illeri 22'ser olayla Diyarbakır, Samsun ve Erzincan, 20'ser olayla da Kars ve Sivas illeri takip etmektedir. Bu dönemde kan davası açısından Eskişehir, Nevşehir, Aydın, Edirne, Bayburt, Kırklareli, Muğla, Tekirdağ, Bilecik, Artvin, Niğde ve Yalova illerinde hiç bir olay yaşanmazken Tunceli, Bartın, Mardin, Kayseri, İzmir, Isparta, Çanakkale, Burdur, Bolu ve İstanbul illerinde sadece 1 olay kayda geçmiştir. Türkiye kırsalında il bazında 10.000 kişiye düşen kan davası açısından suç oranı en fazla olan il 2.1 suç oranıyla Batman'dır. Bu ili, 1.8 oranla Erzincan, 1.4 oranla Iğdır, 1.2 oranla Kars, 1' er suç oranıyla da Van ve Bitlis illeri takip etmektedir (Şekil 17-18).

Şekil 17: Türkiye kırsalında kan davası suçları (1997).

Şekil 18: Türkiye kırsalında 10.000 kişiye düşen kan davası suçları (1997).

Türkiye'de kan davası kapsamında işlenen suçlar açısından 22'ser olayla Sason (Batman) ve Bahçesaray (Van) ilçeleri en fazla olayın meydana geldiği ilçelerdir. Bu ilçeleri 20 olayla Refahiye (Erzincan), 17 olayla Gürün (Sivas), 11 olayla Bayat (Çorum) ve 10'ar olayla Hizan (Bitlis) ve Siverek (Ş.Urfa) ilçeleri takip etmektedir. 1997 yılında 691 ilçede kan davası kapsamında hiç suç işlenmezken, 107 ilçe kırsalında 1 ve 44 ilçe kırsalında 2 olay yaşanmıştır. Bu kapsamda Türkiye'de 231 ilçe kırsalında kan davası suçu işlenmiş ve Türkiye'nin kanayan yarasının bir göstergesi istatistiksel bazda da ortaya çıkmıştır. 10.000 kişiye düşen kan davası

suçu ilçeler bazında incelendiğinde 26 suç oranıyla Refahiye (Erzincan), 17 suç oranıyla Bahcesaray (Van) ve Hasanbeyli (Osmaniye) ilçeleri ilk üç sırada yer almaktadır. Bu ilçeleri, Sason (Batman), Gürün (Sivas) ve İhsangazi (Kastamonu) ilçeleri takip etmektedir (Şekil 17-18).

1997 yılında kan davası suçları kapsamında 384 yaralanma ve 456 ölüm olayı meydana gelmiştir. En fazla yaralanma olayı %50.5 (194) ile Doğu Anadolu, %21.6 (83) ile de Güneydoğu Anadolu bölgelerinde meydana gelmiştir. Ölüm olayları incelendiğinde ise %35.1 (160) ile Doğu Anadolu ve %19.1 (29) ile yine Güneydoğu Anadolu bölgeleri ön plana çıkmaktadır. En az yaralanma olayı Ege ve Akdeniz, en az ölüm olayı da yine Ege bölgelerinde olmuştur (Tablo 7). İller bazında yaralanma olayları incelendiğinde; 71 yaralanmayla Muş, 29 yaralanmayla Ş.Urfa, 26'şar yaralanmayla Diyarbakır ve K.Maraş, 22 yaralanmayla Erzurum ve 21 yaralanmayla da Kars illeri ilk sıralarda yer almaktadır. Türkiye'de bu dönemde 30 ilde herhangi bir yaralanma olayı meydana gelmemiştir. Kan davasına bağlı olarak en fazla ölüm olayı 34 ölümlü Muş ilinde kaydedilmiştir. Bu ili 32 ölümlü Ş.Urfa, 23 ölümlü Batman ve 19'ar ölümlü de Kars ve Iğdır illeri takip etmektedir. Türkiye'de kan davası kapsamında 14 ilde ölüm olayı yaşanmamıştır. 10.000 kişiye düşen yaralanma açısından Muş (2.6), Kars (1.2), Siirt (1.2), Batman (1.1) ve Iğdır (0.9), ölüm oranı açısından ise Iğdır (2.5), Gümüşhane (2.0), Batman (1.8), Siirt (1.7), Muş (1.3) ve Kars (1.1) illeri ilk sıralarda yer almaktadır (Şekil 17-18).

Kan davası sonucu yaşanan ve suç teşkil eden yaralanma ve ölüm olayları ilçeler bazında incelendiğinde; 35 yaralanmayla Bulanık (Muş), 30 yaralanmayla Malazgirt (Muş) ve 20 yaralanmayla Elbistan (K.Maraş) ilçeleri ilk üç sırada yer almaktadır. Bu ilçeleri Kağızman (Kars), Gürün (Sivas), Şenkaya (Erzurum), Sason (Batman), Siirt-Merkez ve Ergani (Diyarbakır) ilçeleri izlemektedir. Bu suç kapsamında Türkiye'de 796 ilçede herhangi bir yaralanma meydana gelmemiş, 39 ilçede de sadece 1 yaralanma meydana gelmiştir. Kan davasına bağlı meydana gelen ölüm olayları ilçelere göre irdelendiğinde; 19 ölümlü Sason (Batman), 18 ölümlü Şiran (Gümüşhane) ve 17 ölümlü de Siirt-Merkez ilçeleri ilk sırada yer almaktadır. Bu ilçeleri 14 ölümlü Malazgirt (Muş), 13 ölümlü Aralık (Iğdır), 12 ölümlü Bayat (Çorum) ve 11 ölümlü de Muş-Merkez ilçeleri takip etmektedir. Bu suç kapsamında Türkiye'de 725 ilçede ölüm meydana gelmemiş, 89 ilçede de 1 ölüm yaşanmıştır. Kan davası suçu itibarıyla ilçeler bazında 10.000 kişiye düşen yaralanma oranı en yüksek ilçe, 32.9 suç oranıyla Hasanbeyli (Osmaniye) ilçesidir. Bu ilçeyi, 15.5 oranla Sarıyahşi (Aksaray), 12.3 oranla Merkez (Siirt), 10.6 oranla Gürün (Sivas) ve 7.7 oranla da Malazgirt (Muş) ilçeleri takip etmektedir. 10.000 kişiye düşen ölüm oranının en yüksek olduğu ilçe ise 20.8 suç oranıyla Merkez (Siirt) ilçesidir. Bu ilçenin ardından, 13.8 oranla Şiran (Gümüşhane), 12.4 oranla Hasabeyli (Osmaniye), 12.2 oranla İhsangazi (Kastamonu), 10.7 oranla Aralık (Iğdır) ve 10.1 oranla da Sason (Batman) ilçeleri gelmektedir (Şekil 17-18).

4.6. Diğer Suçlar

Jandarma sorumluluk bölgelerinde meydana gelen olay türleri sadece orman suçları, kız kaçırma suçları, arazi anlaşmazlığı suçları, su anlaşmazlığı suçları ve kan davası suçlarından oluşmamaktadır. Bunların dışında diğer suçlar kapsamı içinde; şahsa karşı işlenen suçlar (müessir fiil, tehdit, hakaret, küfür, darp, aile efradına kötü muamele,...), mala karşı işlenen suçlar (hırsızlık, gasp, zorla çek-senet tahsilatı, dolandırıcılık, mala zarar verme, mesken masuniyetini ihlal,...), toplum ve devlete karşı işlenen suçlar ve diğer kabahatler yer almaktadır.

Türkiye'de bu dönemde işlenen suçlar kapsamında meydana gelen olayların 1.375'ini (%4.4), yaralanma olayının 286'sını (%13.3) ve ölüm olayının 244'ünü (%24.6) diğer suçlar meydana getirmektedir. Türkiye'de işlenen diğer suçlar değerlendirildiğinde; en fazla suç %27.7 (381) ile Karadeniz Bölgesi'nde kayda geçmiştir. Bu bölgeyi Akdeniz (%19.2) ve Marmara (%15) bölgeleri izlemiştir. Sayı bakımından en az suç Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde işlenmiştir. 10.000 kişiye düşen diğer suçların oranı açısından Türkiye ortalaması 0.6'dır. Karadeniz ve Akdeniz bölgeleri Türkiye ortalamasının üzerinde, Marmara ve Ege Türkiye ortalamasında, diğer bölgeler ise Türkiye ortalamasının altında suç oranına sahiptir (Tablo 8, Şekil 17-18).

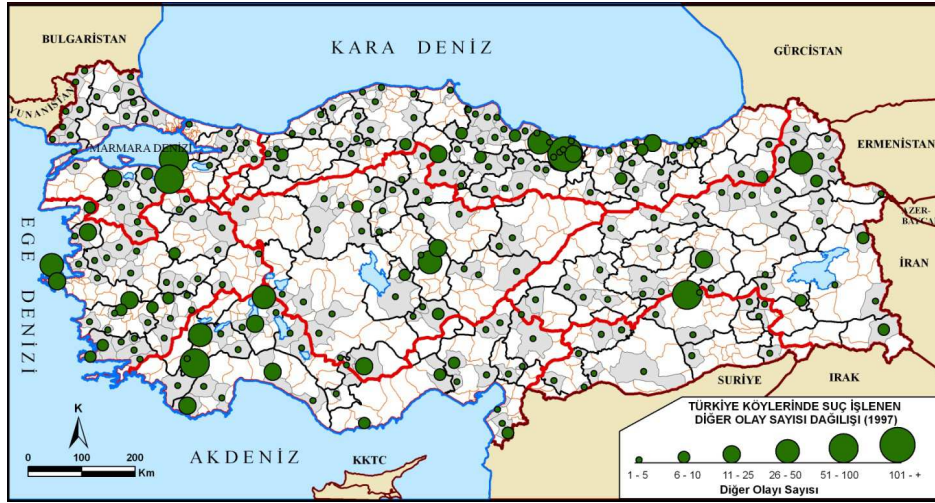
Türkiye'de işlenen diğer suçlar iller bazında incelendiğinde en fazla olayın meydana geldiği iller; 172 olayla Ordu, 104 olayla Van, 76 olayla İzmir, 69 olayla Bursa ve 62 olayla da

Diyarbakır'dır. Bu dönemde diğer suçlar kapsamında Bayburt, Artvin ve Bilecik illerinde hiç bir olay yaşanmazken Tunceli, Iğdır, Kırşehir, Batman, Sinop ve Şırnak illerinde sadece 1 olay meydana gelmiştir. Türkiye kırsalında il bazında 10.000 kişiye düşen ve işlenen diğer suçların oranının en fazla olduğu il, 10.2 suç oranıyla Yalova ilidir. Bu ili, 8.7 oranla Burdur, 3.9 oranla Ordu ve 3.1 suç oranla da Nevşehir illeri takip etmektedir (Şekil 19-20).

Tablo 8: İşlenen suç itibariyle Türkiye'de bölgelere göre işlenen diğer suçlar (1997).

Diğer Suçlar	Olay			Yaralanma			Ölüm		
	Sayısı	%	Olay / 10.000	Sayısı	%	Yaralanma / 10.000	Sayısı	%	Ölüm / 10.000
Marmara	206	15,0	0,6	30	10,5	0,1	15	6,1	0,0
Ege	178	12,9	0,6	50	17,5	0,2	34	13,9	0,1
Akdeniz	264	19,2	0,7	37	12,9	0,1	30	12,3	0,1
İç Anadolu	138	10,0	0,5	45	15,7	0,2	31	12,7	0,1
Karadeniz	381	27,7	0,9	57	19,9	0,1	59	24,2	0,1
Doğu Anadolu	131	9,5	0,5	61	21,3	0,2	51	20,9	0,2
Güneydoğu Anadolu	77	5,6	0,4	6	2,1	0,0	24	9,8	0,1
TOPLAM	1375	100,0	0,6	286	100,0	0,1	244	100,0	0,1

Kaynak: DİE, 1997 Köy Envanteri, Ankara.

Şekil 19: Türkiye kırsalında işlenen diğer suçlar (1997).

Şekil 20: Türkiye kırsalında işlenen 10.000 kişiye düşen diğer suçları (1997).

Türkiye'de işlenen diğer suçlar kapsamında 108 olayla Ordu ilinin Gürgentepe ilçesi en fazla olayın meydana geldiği ilçelerdir. Bu ilçeyi 55'er olayla Dicle (Diyarbakır) ve Armutlu (Yalova), 52 olayla Çavdır (Burdur) ve 51 olayla da Nilüfer (Bursa) ilçeleri takip etmektedir.

1997 yılında işlenen diğer suçlar kapsamında 624 ilçede hiç suç işlenmezken, 128 ilçe kırsalında 1 ve 48 ilçe kırsalında 2 olay yaşanmıştır. İşlenen diğer suçlar 10.000 kişiye düşen suç oranı bazında incelendiğinde 185.2 suç oranıyla açık ara Yalova ilinin Armutlu ilçesi ilk sırada yer almaktadır. Bu ilçeyi, 59.2 oranla Gürgentepe (Ordu), 45.2 oranla Çavdır (Burdur), 43.8 oranla Karaburun (İzmir) ve 29.9 oranla da Hacibektaş (Nevşehir) ilçeleri takip etmektedir (Şekil 19-20).

Türkiye'de bu dönemde işlenen diğer suçlar kapsamında 286 yaralanma ve 244 ölüm olayı meydana gelmiştir. Doğu Anadolu Bölgesi %21.3 (61) ile en fazla yaralanma olayının olduğu bölgedir. Doğu Anadolu Bölgesi'ni, %19.9 (57) ile Karadeniz ve %17.5 (50) ile de Ege bölgeleri takip etmektedir. En az yaralanma olayı Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde gerçekleşmiştir. Ölüm olayları incelendiğinde ise %24.2 (59) ile Karadeniz ve %20.9 (51) ile de Doğu Anadolu bölgeleri ilk sırada yer almaktadır. En az ölüm olayı Marmara Bölgesi'nde olmuştur (Tablo 8). İller bazında yaralanma olayları incelendiğinde; 30 yaralanmayla Kars, 21 yaralanmayla Ordu ve 15'er yaralanmayla da Nevşehir ve Balıkesir illeri ilk sıralarda yer almaktadır. Türkiye'de bu dönemde 24 ilde herhangi bir yaralanma olayı meydana gelmemiştir. Ölüm olayları açısından 20 ölümlü Kars, 15 ölümlü Adıyaman ve 11 ölümlü de Manisa illeri öne çıkmaktadır. Türkiye'de işlenen diğer suçlar kapsamında 18 ilde ölüm olayı yaşanmamıştır. 10.000 kişiye düşen yaralanma açısından ilk üç sırayı Kars (1.7), Tunceli (1.6) ve Nevşehir (0.9) illeri almaktadır. 10.000 kişiye düşen ölüm oranı açısından ise Tunceli (1.3), Kars (1.2), Adıyaman, Burdur ve Bingöl illeri ilk sıralarda yer almaktadır (Şekil 19-20).

İşlenen diğer suçlar kapsamında yaşanan yaralanma ve ölüm olayları ilçeler bazında incelendiğinde; 29 yaralanmayla Selim (Kars) ilçesi ilk sırada bulunmaktadır. Bu ilçeyi sırasıyla Ulubey (Ordu), Kozaklı (Nevşehir), Suluova (Amasya) ve Havran (Balıkesir) ilçeleri takip etmektedir. Bu suç kapsamında Türkiye'de 798 ilçede herhangi bir yaralanma meydana gelmemiş, 47 ilçede de sadece 1 yaralanma yaşanmıştır. Ölüm olayları ilçelere göre irdelendiğinde; 14 ölümlü Adıyaman-Merkez, 10 ölümlü Kağızman (Kars) ve 7 ölümlü de Manisa-Merkez ilçeleri ilk üç sırayı paylaşmaktadır. Bu ilçeleri 6 ölümlü Selim (Kars) ve 5'er ölümlü de Bingöl-Merkez, Güney (Denizli) ve Mudurnu (Bolu) ilçeleri takip etmektedir. Bu suçlar kapsamında Türkiye'de 767 ilçede ölüm meydana gelmemiş, 84 ilçede de 1 ölüm yaşanmıştır. İşlenen diğer suçlar kapsamında ilçeler bazında 10.000 kişiye düşen yaralanma oranı en yüksek ilçe, 14.6 suç oranıyla Kars ilinin Selim ilçesidir. Bu ilçeyi, 11.9 oranla Kozaklı (Nevşehir), 11.2 oranla Suluova (Amasya), 11.1 oranla Merkez (Tunceli) ve 8.1 oranla da Aydıncık (İçel) ilçeleri takip etmektedir. 10.000 kişiye düşen ölüm oranının en yüksek olduğu ilçe ise 8.9 suç oranıyla Tunceli ilinin Merkez ilçesidir. Bu ilçeyi, 8.1 oranla Başyayla (Karaman), 6.5 oranla Kazımkarabekir (Karaman), 6.3 oranla Güney (Denizli) ve 5.3 oranla da Çelebi (Kırıkkale) ilçeleri izlemektedir (Şekil 19-20).

Sonuç

Türkiye'de, kırsal yerleşim birimlerinin ve tarımla uğraşan nüfusun sorunları çok çeşitli olmasına karşın bu sorunlardan doğan problemlerde sorun oluşturabilmektedir. Suçun sosyal bir canlı olan insan tarafından bir mekân üzerinde işlenmesi, onun sosyal ve mekânsal özelliğini ön plana çıkartmaktadır.

Türkiye yüzölçümünün %92'sini oluşturan kırsal alanlar, asayiş ve güvenlik açısından jandarma sorumluluk bölgesi içinde yer almaktadır. Bu çalışmada, 1997 Köy Envanteri verileri kullanılarak il ve ilçe merkezi belediye sahaları dışında kalan kırsal alanlarda meydana gelen ve suç teşkil eden olaylar, suç türleri, suça etki eden coğrafi faktörler ve suçun mekânsal dağılışı üzerinde durulmuştur.

1927'de Türkiye nüfusunun %75.8'i kırsalda yaşamakta iken, 1997'de %35'e kadar gerilemiştir. Türkiye'de bölgesel olarak göç ve kentleşme sürecinin farklı düzeylerde gelişme göstermesi, kırsal nüfusun oransal dağılımını belirlemiştir. Kırsal nüfusun yoğun olduğu alanlarda genel manada işlenen suçlar açısından yoğunluk, suç türlerinde çeşitlilik görülmektedir. Türkiye'de 1997 yılında kırsal alanlarda suç teşkil eden 31.430 olay meydana

gelmiştir. Bu olaylar sonucunda; 2.145 kişi yaralanmış ve 990 kişi de hayatını kaybetmiştir. İşlenen suç sayısı açısından 9.490 olay (%30.2) ile en fazla Karadeniz Bölgesi ilk sırada yer almaktadır. 10.000 nüfusa düşen suç oranında Türkiye ortalaması 0.5'dir. Sırasıyla Doğu Anadolu, Karadeniz ve Güneydoğu Anadolu bölgeleri Türkiye ortalamasının üzerinde olmasına karşın, İç Anadolu Bölgesi, Akdeniz, Ege ve Marmara bölgeleri Türkiye ortalamasının altında suç oranına sahiptir. Suç türlerine göre istisnalar olmakla birlikte il ve ilçe kırsallarında meydana gelen olaylar açısından iç bölgelerden daha çok kıyı bölgelerde suçlar yoğunluk kazanmaktadır. İç Anadolu, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde bulunan illerde suç dağılışı seyrek olarak görülmektedir. Araştırmalar suç teşkil eden olayların resmi kurumlara bildirimini konusunda bölgelerin toplumsal yapısı itibariyle gizliliğin bu gibi sonuçları oluşturduğu üzeredir. Örneğin namus, şeref gibi ananelerini korumak adına işlenen suçların bildirim yapılmamakta ve bu nedenle suç sayıları doğal olarak bundan payını almaktadır. İller bazında en fazla olay Samsun ve Antalya, 10.000 kişiye düşen suç oranında da Ardahan ve Düzce illeri öne çıkmaktadır. Kırsal nüfusa düşen olay sayısı dikkate alındığında da İstanbul, Ankara ve Hatay haricinde Doğu ve Güneydoğu Anadolu illeri; Şırnak, Ağrı, Siirt, Adıyaman, Muş, Elazığ ve Gaziantep en az olay orana sahip illerdir.

Yaralanma sayısı bakımından en fazla yaralanma Doğu Anadolu Bölgesi, en az yaralanma olayı Marmara Bölgesi'nde meydana gelmiştir. 10.000 kişiye düşen yaralanma oranı bakımından suç oranı en yüksek bölge, Karadeniz Bölgesi'dir. Yaralanma sayısı bakımından ilk sırada yer alan Doğu Anadolu Bölgesi ile 4. sırada yer alan Güneydoğu Anadolu Bölgesi, 10.000 kişiye düşen suç oranı ele alındığında sırasıyla 5. ve 7. sırada yer almakta ve nüfusa oranla suç oranı düşmektedir. Yaralanma olayları açısından Batman ve Kahramanmaraş, 10.000 kişiye düşen yaralanma oranı açısından ise Batman ve Kars illeri başı çekmektedir. Kentleşmenin yoğun şekilde yaşandığı İstanbul ve Antalya illeri kırsalında da olumlu bir örnekleme adına yaralanma olayı oldukça düşük kalmıştır. Ölüm sayısı bakımından en fazla ölüm Doğu Anadolu Bölgesi, en az ölüm olayı ise Marmara ve Ege bölgelerinde yaşanmıştır. 10.000 kişiye düşen ölüm oranında ise Doğu Anadolu Bölgesi ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi ilk iki sırayı oluşturmaktadır. Ölüm oranı açısından Türkiye ortalaması 1'dir. Yaralanma oranının aksine yine bu iki bölge Türkiye ortalamasının üzerinde yer almaktadır. Ölüm olayı açısından Kars ve Şanlıurfa, 10.000 kişiye düşen ölüm oranı açısından ise Iğdır ve Elazığ öne çıkmaktadır.

Türkiye'de orman alanlarının yoğunluk kazandığı kıyı bölgelerde, orman alanlarıyla doğru orantılı olarak işlenen orman suçu oranları diğer bölgelere oranla oldukça yüksektir. İşlenen orman suçları açısından yaşanan olay sayısının %84'ü, yaralanma sayısının %78'i, ölüm sayısının da %86.8'i kıyı bölgelerde meydana gelmiştir. İşlenen orman suçlarında Samsun ve Çorum, 10.000 kişiye düşen orman suçu oranında ise Ardahan ve Çorum illeri başı çekmektedir. Bu suç kapsamında yaralanma olayının %56.5'i ve ölüm olayının da %41.7'si Karadeniz Bölgesi'nde yaşanmıştır. İller bazında yaralanma sayısı Tokat ve Samsun, ölüm sayısı Samsun ve Çankırı illerinde en yüksektir.

Kız kaçırma olayında özellikle yaralanma ve ölüm olayları için mekânsal olarak aslında belirgin bir bölge, belirgin bir il veya belirgin bir ilçe kümelenmesi bulunmamaktadır. Türk toplumu için en hassas konu başlıklarından biri olan namus meselesi, hemen her mekânda insanları hiçbir şey düşünmeksizin çeşitli üzücü sonuçlara götürebilecek hareketlere sevk edebilmektedir. Hatta en hassas konu başlığı olarak aileler, yukarıda da bahsedildiği üzere bu suçun cezasını yasalar haricinde kendi bildikleri ve uyguladıkları tarzda da verebilmektedirler. İstatistiksel verilere göre Türkiye'de kız kaçırma suçu daha çok kıyı bölgelerde meydana gelmektedir. Karadeniz, Marmara, Akdeniz ve Ege kıyı bölgelerinde, kız kaçırma suçu oranları diğer bölgelere oranla oldukça yüksek görülmektedir. Kız kaçırma suçu oranı Güneydoğu, Doğu ve İç Anadolu bölgelerinde (daha fazla Güneydoğu ve Doğu Anadolu) pahalı geleneklere rağmen toplumsal baskı, namus lekelenmesi ve cezalandırmanın yasalara bırakılmaması gibi çeşitli nedenlerle daha düşük değerler göstermektedir.

Nüfus artış hızının yükselmesi, doğal kaynakların kullanımında aşırılık, işletmelerin parçalı ve dağınık, tarımsal arazinin durumu, yetersiz toprak sahipliği, arazinin etkin ulaşım ve

sulama ağından yoksun olması, tarımsal nüfus yoğunluğunun fazla olması, miras hukuku, yetersiz su kaynakları, sulama şebekesindeki aksaklıklar, çiftçilerin bilinçsizliği, sulamanın eski usullerle yapılması gibi problemler nedeniyle kırsal kesimde yaşayan ve çoğunlukla kısıtlı imkânlarla sahip olan işletme sahipleri su ve arazi anlaşmazlığı yaşamaktadırlar. Anlaşmazlığın uzun süre devam etmesi veya çözümsüzlük durumlarında ise çeşitli suçlar işlenmektedir. Türkiye'de arazi anlaşmazlığı suçlarının en fazla işlendiği bölge Karadeniz Bölgesi, su anlaşmazlığı suçlarının en fazla işlendiği bölge ise Akdeniz Bölgesi'dir.

Kan davası olay sayısı bakımından Türkiye ölçeğinde sayısal manada az fakat sonuçları açısından oldukça üzücü değerler ifade etmektedir. Türkiye'de kan davası suçları en fazla Doğu Anadolu ve Karadeniz bölgelerinde işlenmektedir. Meydana gelen olayların %36.7'si Doğu Anadolu Bölgesi'nde, %22.2'si de Karadeniz Bölgesi'nde gerçekleşmiştir. 10.000 kişiye düşen kan davası suçu oranı açısından Türkiye ortalaması 0.2'dir. Doğu Anadolu Bölgesi 0.7 suç oranıyla açık ara öne çıkmaktadır. Güneydoğu Anadolu Bölgesi 0.5 suç oranıyla ikinci, Karadeniz Bölgesi 0.3 oranla üçüncü sıradadır. Türkiye'de kan davası suçlarında en fazla olayın meydana geldiği iller; Ş.Urfa, Van ve Batman, 10.000 kişiye düşen kan davası açısından suç oranı en yüksek iller ise; Batman, Erzincan ve Iğdır'dır. Bu suç kapsamında en fazla yaralanma olayı; Muş, Ş.Urfa, Diyarbakır ve K.Maraş, en fazla ölüm olayı ise Muş, Ş.Urfa ve Batman illerinde yaşanmıştır. 10.000 kişiye düşen yaralanma açısından Muş, Kars ve Siirt, ölüm oranı açısından ise Iğdır, Gümüşhane ve Batman illeri sıralanmaktadır.

KAYNAKÇA

- ALİAĞAOĞLU, Alparslan (2007). *Balıkesir Şehrinde Suçlar: Coğrafi Bir Yaklaşım (2005)*, Ankara: Detay Yay.
- BABADALI, H.Murat (2008). "Türkiye'de Kız Kaçırma Olgusu ve Özellikleri", http://www.antropoloji.net/index.php?option=com_content&task=view&id=26&Itemid=15 Erişim Tarihi: 03. 07.2012
- BALAMAN, A.Rıza (1982). *Evlilik ve Akrabalık Türleri-Sosyal Antropolojik Yaklaşım*, İzmir: İleri Kitap Yay.
- BOYRAZ, Zeki ve Üstündağ, Önder (2008). "Kırsal Alanlarda Arazi Toplulaştırma Çalışmalarının Önemi", *E-Journal of New World Sciences Academy*, V.3, N.3, s.563-578.
- BROWN, A.Marilyn (1882). "Modelling the Spatial Distribution of Suburban Crime", *Economic Geography*, Vol. 58, No. 3, pp. 247-261.
- BÜGEM (2011). *Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü 2010 Faaliyet Raporu*, Ankara: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Yay.
- ÇEVİK, B. ve Tekinel, O., (1987). *Arazi Toplulaştırması*, Adana: Çukurova Üniv. Ziraat Fak. Ders Notları.
- DİE (1991). *1990 Genel Nüfus Sayımı İdari Bölünüş*, Ankara: DİE.Yay.No: 1457.
- DİE (1999). *1997 Genel Nüfus Tespiti İdari Bölünüş*, Ankara: DİE.Yay.No: 2281.
- DİE (2002). *1997 Köy Envanteri (81 İl kitapçığı)*, Ankara: DİE Yay.
- DİE (2004). *2001 Genel Tarım Sayımı*, Ankara: DİE Yay.
- DOĞANAY, Hayati (2011). *Türkiye Ekonomik Coğrafyası*, Ankara: Pegem Akademi Yay.
- DÖNMEZER, Sulhi (1994). *Kriminoloji*, İstanbul: Beta Basım.
- DSİ (2011). *Deolet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2010 Faaliyet Raporu*, Ankara: Orman ve Su İşleri Bak.Yay.
- HERBERT, T. David ve Hyde, W. Stephen (1985). "Environmental Criminology: Testing Some Area Hypothesis", *Transactions of the Institute of British Geographers, New Series*, Vol: 10 (3), p.259-274.
- İÇLİ, Tülin (1993). *Türkiye'de Suçlular Sosyal Kültürel ve Ekonomik Özellikleri*, Ankara: Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayını.
- KARAKAŞ, Erdal (2004). "Elazığ Şehrinde Hırsızlık Suç Dağılışı ve Özellikleri", *Fırat Üniv. Sosyal Bilimler Dergisi*, C.14 (1), s.19-39.
- KARAKAŞ, Erdal (2005). "Uygulamalı Coğrafyada Suç Haritaları I", *Fırat Üniv. Sosyal Bilimler Dergisi*, C.15 (1), s. 57-69.
- KARAKAŞ, Erdal (2009). "Suç Coğrafyası Çalışmalarında Veri Kaynakları", *Fırat Üniv. Sosyal Bilimler Dergisi*, C.19 (2), s.25-41.
- KÜSEK, Gürsel (1995). *Arazi Toplulaştırma Projelerinde Bilgisayardan Yararlanma Olanakları ve Çakırköy Uygulaması*, Adana: Çukurova Üniv. Fen Bil. Enst. Doktora Tezi.
- ÖZGÜÇ, Nazmiye (1994). *Beşeri Coğrafyada Veri Toplama ve Değerlendirme Yöntemleri*, İstanbul: İstanbul Üniv. Yay., No.3849.
- ÖZGÜR, E. Murat (2003). "XXI Yüzyılın Başında Türkiye Nüfusu", *Coğrafi Bilimler Dergisi*, C. 1 (1), s.43-53.
- ÖZGÜR, E.Murat (2004). "Türkiye'de Toplam Doğurganlık Hızının Mekânsal Dağılışı", *Coğrafi Bilimler Dergisi*, C.2 (2), s.1-12.
- ÖZEY, Ramazan (2004). "İnsan Davranışları, Hukuk, Güvenlik, Suç ve Coğrafya", *Polis Dergisi*, S.39, s.386-393.
- PARLAK, Ziya (2010). *Arazi Toplulaştırması: Yaşanabilir Bir Kırsal Oluşturmak*, Ankara: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Tarım Reformu Genel Müd. Yay.

- REGENT, George (1977). "Burglary in Philadelphia: A Critique on an Opportunity Structure Model", *The Annual Meetings of the Association of American Geographers*, Salt Lake City.
- SARGIN, Sevil ve Temurçin, Kadir (2011). *Türkiye'nin Suç Coğrafyası-Şehir Asayiş Suçları*, Ankara: Polis Akademisi Yay.
- SERGÜN, Ümit (1996). "Türkiye'de Kır Nüfusunun Yükselti Kademelerine Göre Dağılışı", *İstanbul Üniv. Edebiyat Fak. Coğrafya Dergisi*, S. 4, s.7-16.
- SEZEN, Lütfi (2005). "Türkiye'de Evlenme Biçimleri", *Atatürk Üniv. Türkiyat Araştırma Enstitüsü Dergisi*, C.11 (27), s.185-196.
- Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü Sulama Dairesi Başkanlığı (2004). *2004 Brifing Raporu*, Ankara.
- TEZCAN, Mahmut (1981). *Kan Davaları-Sosyal Antropolojik Yaklaşım*, Ankara: Ankara Üniv. Eğitim Fak.Yay.
- TUNÇDİLEK, Necdet (1985). *Türkiye'de Relief Şekilleri ve Arazi Kullanımı*, İstanbul: İstanbul Üniv. Deniz Bilimleri Enstitüsü Yay., No. 13.
- YASA, İbrahim (1966). *Ankara'da Gecekondu Aileleri*, Ankara: Sağlık ve Sosyal Yard. Bak. Yay.
- YILTIRAK, M. Levent (2010). *Balıkesir İli Kırsalında Kişilere ve Mal Varlığına Karşı İşlenen Suçlar (2004-2008) : Coğrafi Bir Yaklaşım*, Balıkesir: Balıkesir Üniv. Sos.Bil.Ens. Yüksek Lisans Tezi.
- <http://www.mevzuat.gov.tr/Kanunlar.6831.aspx> Erişim Tarihi: 15.07.2012
- http://web.ogm.gov.tr/BilgiServisleri/orm_varligi/iller.html Erişim Tarihi: 15.07.2012